

**PREDSEDNIK DACI PRIMIO JE PREDSEDNIKA
ALBANIJE, ALFREDA MOISIUA**

Razvoji na Kosovu se reflektiraju na celom Regionu

Martovski nemiri su bili nepoželjni, međutim isti ne treba da spreče da Kosovo ide napred na njenom putu, rekao je Predsednik Albanije, Alfred Moisiu, u susretu sa predsednikom Skupštine Kosova, Nedžatom Dacijem. Na ovom srdačnom susretu, u kome su učestvovali albanski parlamentarci, osoblje predsednika, članovi Predsedništva Skupštine Kosova i šefovi parlamentarnih grupa, profesor Daci ocenio je veoma značajnom za Kosovo posetu predsednika Moisiua, dok njegov stav za demokratski i mirni put, mnogo prihvatljivim za kosovare. Predsednik Moisiu je ocenio rad Skupštine Kosova u ovom sazivu, međutim je izneo da pozitivni razvoji koji se očekuju, zahtevaju još veće angažovanje. Rekao je da razvoji na Kosovu se reflektiraju na celom regionu, zbog toga treba voditi računa da se ne ponove martovski nemiri. Moisiu albance je nazvao bitnim faktorima mira na Balkanu i optimistički se izrazio za budućnost, međutim skrenuo je pažnju da odugovlačenje statusa Kosova može da reprodukuje posledice sa dalekosežnim posledicama. Prijatelji se teško stiču, ali lako se gube, rekao je albanski predsednik aludirajući na značaj koje imaju dobri međunarodni odnosi. Moisiu je govorio i o verskoj toleranciji albanaca koja se ne poklapa sa iskazivanjem nasilja prema verskim objektima tokom zadnjih nemira i zatražio da se otkrivaju činjenice za iste, jer ubedljivo se izrazio da nisu bile u interesu Kosova i albanaca.

Čelnik kosovskog Parlamenta Daci je na kraju susreta pozvao predsednika Moisiua i njegovu pratnju na kafu u holu Skupštine, posle čega su razgledali renoviranu salu Skupštine.

SADRŽAJ:

- Heroji Kosova su oni koji žele da izgrade novo društvo – budućnosti u Evropi..... 9**
- Usvajanje zakona – najveće dostignuće..... 17**
- Stvorila se zakonska osnova, istražuju putevi obezbeđivanja sredstava..... 21**
- Spremnost za suočavanje sa stanjem i ostajanje Kosova na Evropskom putu..... 14**
- Potpuna prava za manjine, ali, ne podela i kantonizacija Kosova..... 16**
- Kosovska poljoprivreda ne uživa subvencione mere..... 13**

Redakcija:

Šerif Konjufca, Šefčet Redžepi, Celal Ilyas, Edona Fetahu

Kontaktni telefoni:

038\ 211 186, 038\ 211 949, 038\ 211 189, 044\ 127 921

Tel/Fax: **038 211188**

E-mail:

media@assembly-kosova.org

Web stranica:

www.assembly-kosova.org

Spremnost za angažovanje na zaštitu manjina i njihove imovine

Naša je odgovornost da osudimo nasilne demonstracije kao štetnu i nedozvoljenu metodologiju i sredstvo demokratskog društva, pogotovu kada postoje legalne i legitimne institucije izabrane glasom naroda. Kosovo je u prošlosti mnogo stradalo i veliki je gubitak za porodice na Kosovu i za Kosovo koje je malo, toliko gubitaka i izgubljenih života ovih dana.

Posle martovskih nemira (17. i 18. marta), 25. marta je Skupština Kosova nastavila rad sednice sa dnevnim redom; Aktuelno stanje na Kosovu.

U svom obraćanju poslanicima, predsednik Skupštine Kosova Nedžad Daci je naglasio: " Nasilni događaji (17. i 18. marta) bili su bolni i povodom toga smo se sastali ovde na plenarnoj sednici Skupštine Kosova ka najviši organ slobodnog glasa naroda Kosova da bismo analizirali stanje i odredili smernice za dobrobit Kosova i njegovog naroda, odnosno svih građana bez razlike. Da bismo kao Skupština bili na nivou naših zadataka i odgovornosti, jednoglasno treba da osudimo osudimo ispoljeno nasilje u tim demonstracijama, napade na Srpsko stanovništvo i na Aškalije, da osudimo paljenje imovine Srba i Aškalija na Kosovu, crkava i drugih objekata. Skupština Kosova će podržavati Vladu koju je izabrala da u što kraćem roku sanira štete i izgradi kuće i druge zapaljane i porušene objekte. To je naša obaveza i odgovornost.

Ne kažem to zbog osećaja krivice već zbog obaveza koje imaju institucije koje su odgovorne za opšte stanje i za brigu prema svim građanima Kosova bez razlike na nacionalnu, rasnu, versku ili bilo koju drugu pripadnost. Snažno osuđujemo napade na pripadnike UNMIK-ove policije i KFOR-a kao i na vozila i objekte međunarodne misije na Kosovu koja ima plemenitu ulogu, radi zaustavljanja genocida, uspostavljanja mira i izgradnje institucija kako bi Kosovo postalo i realno

deo Evropske zajednice, t.j. radi izgradnje njenih demokratskih institucija.

Od ocena sa ove Skupštine zavisi da li ćemo brže ili sporije izaći iz ovog stanja i vratiti se normalnom stanju i stvarnom partnerstvu sa međunarodnom zajednicom sa ciljem da ostvarimo naše težnje.

Mada smo pre izvesnog vremena skrenuli pažnju, demonstracije od 17. i 18. marta su nas zatekle kao kosovske institucije a i međunarodnu misiju na Kosovu. Analize koje će se raditi pokazaće kako se jedna demonstracija, sa demokratskim normama sasvim zakonskim i ispravnim jasnim motivom protesta zbog mizernog ubijanja dece u Ibru i blokiranja magistrale Priština –Skoplje, pretvorila u nasilje sa teškim posledicama.

Istražni organi će na kraju reći ko je sve umešan u tome i sa kojim nam-

erama. Jedno je sigurno da ovi događaji, bez obzira na posledice neće nas skrenuti sa puta koji smo već duže vreme trasirali, od naših namera koje su i interes naroda Kosova, regiona pa i Evrope. Mi ćemo i dalje insistirati na rad institucija, na naše zadatke i odgovornosti koje proizilaze iz odgovornosti prema glasu naroda, odvijaćemo funkcionalno partnerstvo konkretno sa UNMIK-om i međunarodnom zajednicom kako bi ova misija uspela u potpunosti i ubuduće služila kao model koristeći svoja iskustva i u drugim sličnim misijama na svetu.

Međunarodno angažovanje, kao i raspoloženje i trud naših naroda će vrlo brzo pretvoriti našu zemlju u jednu demokratsku zemlju Evrope. To će stabilizovati ne samo nas već i Evropu.

U Predsedništvu smo se sastali sa šefovima parlamentarnih grupa i sas-

tavili smo jedan operativni plan pose-
ta svim opštinama na Kosovu radi
sanacije stanja i dobijanja konkretnih
primedbi. Tako ćemo da koordiniramo
naša institucionalna delovanja na
svim nivoima zbog opšteg interesa
građana Kosova.

Angažovaćemo se da se manjinama ne desi ono što se dekadama dogadalo većinskom stanovništvu.

Aljuš Gaši, predstavnik DSK je
naglasio da je Kosovo bilo mnogo
lepše pre istorije proteklih dana.
Nasilje nije opredeljenje većine
građana Kosova. Naše je opredeljenje
mir, ravnopravnost i jednaka šansa za
sve.

Mi smo predstavnici većine ovde i
želimo da izrazimo spremnost da se
angažujemo na zaštitu manjina i nji-
hove imovine. Zaštita manjina je naša
odgovornost, t.j. odgovornost većine.
Međutim, nama je potrebna i pomoć
manjina u tome. Očekujemo od man-
jina da se angažuju za dobrobit
Kosova a ne suprotno. Mi se
zalažemo da se manjinama ne desi to
što se delio više dekada većinskom
stanovništvu na Kosovu.

Mi danas diskutujemo ovde o stanju
na Kosovu ali bez analiza tragičnih
dogadaja prošle nedelje. Stoga zahte-
vamo zvaničnu informaciju o svemu
tome što se desilo proteklih dana i da
se te informacije iznose ovde na
Skupštini, ne radi izbegavanja od
odgovornosti i krivice već kako bi
smo se stvarno obezbedili da se tako
nešto ne ponovi.

Zahtevamo formiranje jedne ad hoc
Skupštinske komisije radi analize
uzroka za tragediju proteklih dana jer
nismo ravnodušni prema tim
dogadajima. Nećemo da se zaustavi-
mo u našim angažovanjima na nor-
malizaciju stanja sve dok se ne
obezbedimo da su svi građani Kosova
potpuno bezbedni i da većina i man-
jine uživaju jednaka prava. Ovom pri-
likom želim da napominjem da svali-
vanje krivice na sav Kosovski narod,
ovom prilikom, od raznih krugova,
neprihvatljivo je i kontraproduktivno.

Nasilje se ne može tolerisati

U ime parlamentarne grupe
Demokratske parije Kosova reč je
uzeo Hašim Thaçi koji je naglasio da
poslednje odvijanje situacije na
Kosovu je uznemiravajuće. Najbolniji
dogadaj je mizerna smrt 3 albanske

dece u reci Ibar. Reagovanja koja su
sledila uzela su živote desetine
građana i ranjavanje stotinu ostalih.
Oštećene su kuće i verski objekti.
Protesti su nažalost eskalirali u
nerede. Između onih koji su
protestovali protiv nasilja bilo je i
lica koji ispoljili nasilje. Nasilje se ne
može tolerisati, stoga delovanja onih
koji su upotrebili nasilje su individu-
alna, izolovana, neopravdana i nepri-
hvatljiva za narod i za institucije
Kosova. Vladavina Zakona treba
funkcionisati za sve isto a ne po
dvostrukim standardima.

Trebamo reći otvoreno da niko nema
pravo da okrivljuje i kažnjava jedan
celi narod i lideršip koji je izabran na
demokratski način, zbog individual-
nih ponašanja pojednih neodgovornih
lica. Narod Kosova nije nasilan, već
ima velike probleme koji zahtevaju
brzo rešenje. U našoj viziji za nezav-
isno i suvereno Kosovo nema mestao
za ljude koji se nasilno ponašaju, za
one koji ubijaju decu, pale i razaraju
imovinu Kosova i dr.

Ima i onih koji daju ishitrene i jednos-
trane ocene o tome što se dogodilo na
Kosovu. Oni dokazuju da nisu zain-
teresovani da nađu rešenje, već samo
da proglase krivce. To je policijski i
neprihvatljiv metod. Potrbne su
zajedničke analize, a ne ishitrene i
jednostrane. Policijski stavovi ne
mogu biti političke ocene za instituci-
je Kosova. Siti smo svi mi opravdan-
ja i prebacivanja krivice jednih na
druge. Niko ne može da izbegne
odgovornosti koju ima. Treba shvatiti
da se Kosovo neće nagraditi za ove
dogadaje, ali mi kao legitimni građani
Kosova ne trebamo dozvoliti da se
kažnjava perspektiva zemlje i njenog
naroda. Poslednji dogadaji ne
ubrzavaju rešavanje statusa. Treba da
se raditi na tome da se ne kasni sa
rešenjem. Govorim bez okljevanja da
2005. god. treba biti godina rešavanja
plitičkog statusa Kosova – nezavis-
nosti zemlje. Na Kosovu postoji soci-
jalna kriza i stagnacija i pored progre-
sa koji smo postigli u nekim oblasti-
ma. Preko 60% stanovništva je bez
posla, većina njih su mladi bez

Zadnje zahteve protesta na Kosovu moramo tačno pojašnjavati. Prolazili su kroz razne faze. Istina je da su protesti počeli u znaku revolta povodom davljenja dece, ali su oni zabeležili porast u toku dva dana u različitim fazama i zadnja faza je bila čist politički zahtev. I to se ovde mora reći. Ja to ovde ne čujem, izuzev jednog slučaja koji je ovde, za govornicom, veoma jasno iznet, da je njihov zahtev da Vlada Kosova podnese ostavku. Molim Vas! Ne može se a da se u Skupštini politički ne govori, za zahteve koji su čisto politički. Zašto su politički zahtevi, to je normalno i grupacije preuzimaju odgovornost i politički ih artikulišu. To je u redu. Ono što po meni i mojoj političkoj filozofiji, a mislim i jedne političke grupacije kojoj pripadam nije dobro – to je da nema potrebe, da nije dobro – a sada nema ni potrebe da se za podnošenje političkih zahteva gube životi ljudi na Kosovu, jer smo se umorili, kao narod smo se zadavili – da kao društvo proljavamo krv radi jednog zahteva. Greh je, veliki je gubitak da gubimo 30 i više ljudi – da bi smo artikulisali jedan politički zahtev, koji je sasvim legitiman. U tome je problem. Nema potrebe za gubljenjem života ili za stvaranjem efekta nasilja da bi se artikulisalo jedno pitanje koje predstavlja zahtev građana. To je moje mišljenje. Drugo – kaže se "nisu organizovani"! Na početku možda su i bili spontani, ali protesti na Kosovu su pridobijali organizovani karakter, do sada na vrhuncu artikulisanja političkog zahteva. Bilo je orkestriranja! Ja nisam ovde da bi – za orkestriranje dao ocene. Gde ima orkestra – ima i dirigenta! Ko je dirigent, ja ne znam. Ne zna ni Skupština. Danas ne, ali verujem da će se znati. Jer, do danas niko nije preuzeo ne sebe da bi rekao – eto, ja sam ovo organizovao! (Sabri Hamiti)

mogućnosti čak i da se školuju, bez adekvatne zdravstvene zaštite ali i pored svega toga živi u velikom strahu šta će im doneti budućnost. Kosovske institucije su polovičnim kompetencijama i svaka njihova inicijativa za preuzimanje odgovornosti brutalno se guši, što je neispravno. S druge strane dozvoljava se funkcionisanje ilegalnih paralelnih struktura jedne susedne zemlje i to ne samo funkcionisanje već mnogo više, strukture koje rade snažno na tome da podele teritorije Kosova i da preuzmu zakon u svoje ruke. Oni koji to podržavaju, tolerišu i finansiraju grdno se varaju i teško greše ako misle da ćemo se mi time složiti ili da ćemo dozvoliti kantonizaciju i institucionalizaciju enklava.

Kosovu je pre svega potrebno političko, građansko i nacionalno jedinstvo

Ali, trebamo biti i samokritični. Institucije Kosova su mogle da učine više. Ima i onih koji kriju svoj nerad i nesposobnost sa nedostatkom nadležnosti. Postoji i onih koji su iskoristili institucije da bi sebe i svoje bližnje obogatili bez imalo stida i kajanja. Međutim, danas je vreme da se vidi šta se dogodilo i nadoknadi šteta radeći zajedno da se to nikada više ne ponovi. Trebamo podržati Vladu Kosova, koja je izdvojila sredstva za saniranje stanja. Manjine trebaju uživati svoja prava za život u jednom slobodnom, nezavisnom i

demokratskom Kosovu, ravnopravnom bez razlike na etničku pripadnost. Ne treba dozvoliti da se ovi događaji iskoriste za političke obračune, jer je Kosovu danas pre svega potrebno političko, građansko i nacionalno jedinstvo. Status quo nikome ne pomaže. Pomaže samo onima koji žele da drže perspektivu Kosovu u neizvesnost. U ime ostalih zajednica, poslanicima se obratio

UNMIK zajedno sa institucijama Kosova je učinio neke greške u ovom periodu

Mi moramo jasno razlučiti i povući britku liniju vododelnice između nasilja ispoljenog u makedonu delu Kosova i bilo kom obliku prema bilo kom građaninu Kosova s jedne i prava svakoga da protestuje zbog stvorenog nezadovoljavajućeg stanja na Kosovu, jer to pravo je zagarantovano svakim demokratskim zakonom, istakao je **Bajram Kosumi**. Građani Kosova imaju pravo da izađu na demonstracije i mirno protestuju i da izražavaju svoja ubedenja i zahteve o zbivanjima na Kosovu.

KFOR, UNMIK, institucije Kosova i narod Kosova su odlučujući faktori koji su stvarali progres na Kosovu već pet godina zaredom. Na Kosovu je postignut veliki napredak. Međutim, UNMIK zajedno sa institucijama

Kosova je učinio neke greške u ovom periodu, prvenstveno time što je tolerisana infrastruktura beogradskih vlasti od završetka rata koje i sada deluju na Kosovu. Mi svi znamo, to znaju bolje od nas KFOR i policija UNMIK-a da su infrastrukture beogradskih vlasti sistematski i neprekidno delovale na Kosovu. Od 2002. godine, u vreme kada je ovde bio specijalni predstavnik g.Hakerup, na Kosovo je povraćena politika Beograda. Ta politika beogradskih vlasti i njihova infrastruktura su odigrali i odigravaju podstrekavajuću i ratobornu ulogu.

Te i druge greške koje ovlaš napominjem, recimo, u pogledu pokazane spremnosti i sposobnosti za prenos nadležnosti, ubrzanje procesa ekonomskog razvoja Kosova, stvaranje nezavisnog, samostalnog i sposobnog sudstva itd., – sve to je rezultiralo blokiranjem ukupnog političkog i ekonomskog procesa na Kosovu. Na Kosovu već dve godine ima velikih zastoja, stagnacije. Niko ne može da bude zadovoljan ovom stagnacijom.

Ja ću navesti samo jedan primer – godine 2003. stopa krajnjeg siromaštva na Kosovu je povećana za 6%. To znači da nije smanjena nego je povećana. Ako ta stopa nastavi sa daljim rastom, onda građanin Kosova s pravom će izgubiti nadu i veru u sigurnu perspektivu Kosova. Međutim, mi možemo da prebrodimo ovu krizu i prevazidemo ovu stagnaciju ukoliko KFOR, UNMIK, institucije Kosova i narod Kosova iskreno međusobno saraduju i ukoliko su stvarno rešeni da deblokiraju ovaj sveopšti zastoj, a to prvenstveno znači da se između UNMIK-a i institucija Kosova mora stvoriti novo partnerstvo.

Mislim da se ova debata, ipak, mora nekako rezimirati. Treba rezimirati i ja nisam za to da, ukoliko nemamo činjenica, ne donosimo zaključke. Dakle, ja sam još uvek rezervisan da bi smo ove proteste okvalifikovali kao političke, ili kao organizovane. To bi, ipak, trebalo da kažu oragani sigurnosti. Skupština treba da prosudi na osnovu tih činjenica. Insistiram da se svakako formira jedna komisija ili neko drugo telo koje bi ove stavove rezimiralo; da se isti pripremaju za zasedanje na kojem bi se raspravljalo o pitanju reda i sigurnosti i da Skupština izlazi sa te vanredne sednice sa jasnim zaključcima. Ukoliko mi završavamo samo ovim lepim govorima, koji ponekad liče i na retoriku, ili na šablone, onda nismo ništa uradili. Mi bi morali da zaključimo diskusiju o ovom pitanju samo kada budemo imali relevantne činjenice o onome šta se na Kosovu dogodilo i kada budemo doneli zaključke, isti bi morali biti obavezujući za Skupštinu i Vladu.

Ovde je bilo zahteva da formiramo ovu komisiju i verujem da bi bilo dobro da ista počne sa radom i da, u najmanju ruku, priprema zaključke koji će biti usvojeni na jednoj od narednih sednica. (Arsim Bajrami)

Gani Sadik koji je istakao da je naša želja da albanci kao absolutna većina na Kosovu imaju ulogu oca, odnosno roditelja Kosova, a mi smo deca ali nemojte zaboraviti da i mi imamo potrebu za ljubavlju roditelja–oca.

Melihate Tërmkoli, je istakla da nešemo izgubiti budućnost Kosova radi nekih ekstremista. Zločin i zločinci moraju se kazniti, moraju da se obnove politički proces ali i fizička oštećenja. Svakako ne može se zaustaviti proces priznavanja nezavisnosti Kosova njena teritorijalna celina. Ovo nije nikakva nagrada za albance kako se često čuje. Postojanje Kosova je srž i osnova bezbednosti i stabilnosti za Kosovo i region.

Da se ne daju neumerene ocene

Arsim Bajrami, je izrazio svoje uznemirenje o zadnjim događajima na Kosovu i o tendencije narušavanja imidža Kosova a posebno imidža stvorenog u proteklih 5 godina. Mi znamo da su zadnji događaji provocirani, nisu to planirani razvoji na Kosovu ali su provocirana od varvarskog ubistva 3 dece u reci Ibar. činjenica koja potom reflektiralo u legitimno nezadovoljstvo građana, ovi se postupci ne pojavljuju prvi put na Kosovu ali postupaju u kontinuitetu proteklih 5 godina. Normalno da legitimna protesta protiv akta nasilja i sama se pretvori u nasilje koje se ne mogu podržati i koje štete procesu Kosova. Normalna stvar da

Zehra Elezi je apelovala na sve institucije, narode Kosova, političke i društvene međunarodne i domaće faktore, da se distanciraju i osude ovakve nemile događaje koji koče prosperitet i nanose neprocenjive štete Kosovu. Vratimo se svojim zadacima, jer pred nama je težak put ka vraćanju sigurnosti, međjuetničkog povjerenja i tolerancije i stvaranje uslova za povratak svih prognanih i raseljenih kosovara svojim kućama, put ka demokratiji i ulaska Kosova u Evropu.

zahtevamo da analiza stvorene situacije uradi na detaljan način da bih smo zaista imali adekvatne situacije od odgovarajućih međunarodnih autoriteta, odgovornih za red i sigurnost i ne možemo da prihvatimo policijske ocene ili dnevne procene, nego zahtevamo da ova ocenjivanja urade u tesnoj saradnji između domaćih i međunarodnih struktura. Mi kao Skupština insistiramo na to da ono što se desilo–eskalacija nasilja nije volja naroda Kosova, nije volja građana Kosova i da kao takve ne pomažu proces kojim ide

jedan takav proces mora da bude i cilj institucija Kosova, kakav je postojao u vreme kad je probana i primenjena politika genocida. Na protiv, znaju se stavovi Kosovskih institucija, koji su javni i verujem da i međunarodni faktor zna.

Muhamet Keljmendi, Rekao je da je s pravom se tražilo od međunarodnog faktora da se moraju doneti izveštaji izrađeni u direktnoj saradnji sa Kosovskim institucijama o razlozima koji su doveli do ove eskalacije. Koji su ekonomski

Kosovo, naprotiv mišljenja sam da stvaraju nepravedan imidž i nerealnu sliku Kosova.

Isto tako zahtevamo da se ne daju neumerene ocene za ono što se desilo i da se ne nastoji da se stvaraju bilanc i ravnoteža na osnovu zadnjih događaja. Odbijamo potpuno tendenciju koju slušamo ovih dana da se na Kosovu desilo nastajanje etničkog čišćenja. Mislimo da je ova tendencija veoma opasna i nastoji da stvara ravnotežu između jednog genocida kojeg smo videli pre 5 godina i nekoliko neartikuliranih akata nasilja koji ne izražavaju institucionalnu istinitu pravu volju građana Kosova. Nadamo se da će međunarodni faktor biti mnogo umereniji prilikom ovih kvalifikacija jer na Kosovu nije bila tendencija etničkog čišćenja, jer da se desi

društveni i socijalni uslovi koji su stvorili jednu nepredvidenu i nepoželjnu situaciju za građane Kosova koji su reagovali na ovaj način. Mišljenja sam da se ne treba nikako prihvatiti ova ideja koju su lansirali razni krugovi da je ovde bilo etničko čišćenja, iz dva razloga: Etničko čišćenje je jedino kad institucije donosu odluke i mehanizme da bi postupale u pravcu realizacije čišćenja. Ovde nismo imali elementa koji su postupali u tom pravcu. Prema tome svi državni mehanizmi Kosova i međunarodne institucije bile su na strani zaštite demokratije i stvorenih vrednosti kao i slobode svakog građana pojedinačno, nezavisno od nacionalne pripadnosti.

Mark Krasnići, izrazio je mišljenje da je eskalacija nasilja najveća

tragedija za mir i stabilnost Kosova i rajona. Mi osuđujemo najstrože akte nasilja bez obzira ko ih organizuje i ko primeni nasilje i protiv koga je ono upereno. Osuđujemo politička ubistva ljudi iz razloga njihove etničke partiske ili bilo koje pripadnosti. Osuđujemo zapaljivanje kuća, crkava, džamija i ostalih sakralnih objekata. Olsuđujemo nedemokratske demonstracije koje su uništele imovinu i koje oštećuju imaž Kosova i njezinu budućnost ali pre svega osuđujemo napade protiv pripadnika KFOR-a, odnosno NATO-a koje smo pre 5 godina dočekali cvećem, i veseljem jer su nas spasili od totalnog istrebljenja koju su bili započeli srpska vojska i policija protiv civilnog stanovništva. Oni koji danas dignu ruku, bacaju parole kamenje i metke protiv naših spasitelja – desna su ruka srpske antialbanske politike, oni su neprijatelji i izdajnici albanskog naroda, oni su ubice nezavisnosti Kosova.

Da radimo da se poveća poverenje Vlada – UNMIK

Mi kao poslanici i kao Skupština Kosova i u opšte naše institucije, **Džavit Haliti** je rekao da moramo raditi da se poveća poverenje između Vlade i UNMIK-a i da radimo u pravcu ispravljanja naših slabosti, slabosti koji su bili dosada. Kažem ovo uz činjenicu da niko do sada nije primio loptu na svoju teritoriju. Prema tome, da bi se otvorilo nešto sasvim normalno, mišljenja sam da se mora formirati komisija od nezavisnih stručnjaka, van politike. Da se vidi gde se podbacilo i gde su problemi o stvorenom stanju u odnosu izgradnje raporta sa UNMIK-om. Jer naša logika treba da prihvati, i tako je, da sa UNMIK-om nismo neprijatelji, nego partneri smo u upravljanju i partneri smo o svim pitanjima ovde. I kad se kaže da trebamo formirati nezavisno komisiju za istraživanje naše slabosti i da ih konstatuje, mišljenja sam da ova komisija mora da bude zajednička sa nezavisnom

komisijom koja dolazi iz država koje su glavna osovina UNMIK-a i predloženi stručnjaka od nezavisnih institucija, koje će zajednički raditi na izradu platforme saradnje između dUNMIK-a i Vlade kao i da istražuje slabosti koje su pratile ovo partnerstvo, kojeg niko na Kosovu nije želeo, koj nije bio u interesu građana Kosova.

Kad kažem to, imam na uu 2 pitanja: Mi smo političari, i političari nisu oni koji traže račun od građana, nego građani traže računa od nas, koliko smo angažovani za to objašnjenje, kolko smo potpirili vatru i kolko smo se založili za izgradnju naših insntitucija i prihvatljive politike za sve. Rekao sam da trebamo podneti računa građanima, jer u prvom redu građani Kosova su žrtve loše politike, koja je dosat vođena na Kosovu bez izuzetka institucija. Mislim da su odgovornosti za političare i kad nema uspeha moraju svi jednako da polaže račune istakao je Haliti.

Narodni Pokret Kosova mišljenje je da su protesti bili spontani i kao posledica dvaju nemilih događaja koja su poznata i da su građani izrazili svoj gnev koj je bio formiran od nagomilanog nezadovoljstva realnim stanjem na Kosovu, protesti koji su u određenim momentima uzeli nepoželjan i neprihvatljiv tok. Mislimo da ne rešeni status Kosova stvorilo je velik prostor za slab rad doma'ih institucija i UNMIK-a, stvaraju'i besperspektinost za

građane Kosova i strah za budućnost je istakao **Hasan Meta**.

Faik Marolli je rekao da su ideje zajednice Aškalija o Kosovu zajedničke sa Albanskom zajednicom i poznato je da su radili i da će zajednički raditi za lepši i sretniji život, za demokratsko i jedinstveno Kosovo. Naša deca su obrazovana od Albanaca, a jezik, običaji, zakoni, kulture su nam zajedničke. želim da naglasim da smo i mi doprineli sa 3% i učesnici smo OVK. Zašto se ovo dogodilo? Kosovo pripada svima i u njemu može svako da živi. Medjutim, danas, u ovo vreme, Aškalije iz Vučitrna žive pod šatorima, sa decom i starcima.

Shefki Sejdiu se, osvrćući se na događaje sa etnopsihološkog konteksta, služio sledećim primerom: Pratio sam sahranu troje dece koja su izgubila život u vode Ibra. Bio je tako stoičan ispraćaj, veoma dostojanstven. Bila je to bolna dramatičnost. Pratio sam juče reagovanje u Kosovom Polju, kakvom su se historijom i kakvom tragičnošću tamo izražavali! Ovo bi, oni koji istražuju ove stvari, morali dobro odmeriti. Ne treba postupiti predrasudama, ne bi drebalo kažnjavati jedan čitav narod zbog ekscesa koji se svugde događaju. Video sam, i to ja ovde otvoreno ističem, da nas moraju neodmerenosti uznemiravati,

Mislim da smo dobro uradili što su diskutovali svi prijavljeni za diskusiju. Sada preostaje da, u nastavku ove debate, Predsedništvo u saradnji sa šefovima parlamentarnih grupa, sagleda i zauzme stav o formiranju, bilo od strane same Skupštine, bilo u saradnji sa Vladom Kosova – jedne radne grupe koja će prikupljati informaciju o onome šta se dogodilo, koja će, bazirajući se na današnje diskusije u Skupštini Kosova, sačiniti rezime ili analizu te situacije koja se prošle nedelje zadesila.

Još uvek je punovažan poziv koji je Predsedništvo Skupštine učinio g.–dinu Holkeriju, g.–dinu Kamerhofu, premijeru Kosova da dolaze i da duže prisustvuju plenarnoj sednici, odnosno da budu ovde i da slušaju poslanike i da i mi od njih čujemo značajnu, tačnu i potpunu informaciju o tome šta i kako se sve ovo dogodilo. Mi očekujemo da će se to zasedanje održati i da će ta gospoda dolaziti ovde i da informišu narod Kosova o događajima koji su se dogodili. Sve ovo, i prvi – a i ovi stavovi – pojašnjavaće se na Predsedništvu, u saradnji sa šefovima grupa i Vi ćete o tome biti obavešteni i o istim glasati.(Bajram Kosumi)

moraju da nas uznemiravaju nemiri ovog tipa, ali nije dovoljno samo da nas uznemiravaju. Moramo u tom pogledu raditi.

Zajednici Aškalijske opštine, ocenio je **Sabit Rahmani**, dobro zna da 99% Albanaca, a možda i više njih, nije pozeleo jednu ovakvu situaciju. Kao Aškalijske veoma dobro znamo da ova situacija i ovo nasilje koje je eskaliralo 17. i 18. marta, sigurno neće uticati na konačan status Kosova, ali će uticati u sprovođenju standarda za razvoj jednog demokratskog društva na Kosovu. Napuštati kuću 5 godina nakon rata – to je začudjujuće! Ovi stanovnici su se svega dve godine posle rata vratili u svoja ognjišta, a sada su, od jedne grupe nesavesnih građana, proterani njih 70 ili 80. Imam veliku zahvalnost za Skupštinu opštine Vučitrn i konkretno prema poslaniku Ibush Jonuzaj, sa kojim smo se ovih dana susreli, što zajednica Aškalijske ima podršku Skupštine opštine i ostalih institucija Kosova, bazirajući se i na samu posetu koju je Premijer učinio.

Smajl Latifi je rekao da su protesti, bez obzira što su predstavili izraz narodnog revolta, bili neorganizovani, sa elementima nasilja, ali su ipak bili proizvod teškog političkog stanja koje vlada na Kosovu; bili su diktirani od pravnog i administrativnog, a pre svega od političkog položaja Kosova. Protesti su narušili status quo na Kosovu i pokazali su da je snaga jednog naroda koji ustaje na nogama – velika. Pitam se – da li je ova snaga bila poznata nama – političarima, političkoj klasi? Da li je snaga naroda bila poznata čelnicima kouvpravljanja na Kosovu? Narod se ovom prilikom podigao i još jednom osudio jednu politiku koja je u ovim pravcima podbacila.

Sala Ahmeti je naglasila da – prava demokratija podrazumeva građansku ravnopravnost za sve. Da li je

Kosovo na ovaj način bilo traumatizovano? Ne! Ponuda kosovskih institucija, domaćih i međunarodnih, prema našim građanima je bila apstraktna.

Sylejman Čerkezi je rekao da su tri glavna faktora koja su uticala na stanje koje se ovih dana dogodilo: to je domaći faktor, faktor UNMIK i, apsolutno, susedna država, kao zaseban faktor.

Drita Statovci je ocenila da su se dogodili tipični postupci za takve realnosti, ali događali su se i atipični i akulturni postupci. I sve to u jednoj zemlji, u jednom vre-

menu i u jednom narodu koji je, nakon mnogih žrtvovanja najnovijeg vremena, ali i permanentnog vekovnog žrtvovanja – svojom borbom i uz veoma značajnu pomoć NATO-a i drugih međunarodnih faktora, uspeo da već 5 godina živi u slobodi. Ovaj narod, koji svom svojom snagom i uz pomoć međunarodnog faktora neprestano čini napore za bolji život, za jedno demokratsko društvo, za pravdu i red za sve koji žive u ovim prostorima – sada je, pos svojoj prilici, potstican – uznemiren. Kosovo se uzdrmalo i svet se uzrujavao i razočarao.

SEDNICA PARLAMENTARNE KOMISIJE ZA MEDIJE

Izveštavanje o martovskim protestima na Kosovu bilo je nepristrasno i korektno

Komisija za medije Skupštine Kosova je, pod predsedništvom Sabit Rrustemi, nastavila danas sa razmatranjem Izveštaja Privremenog komisionara za medije, Robert Gillette, u vezi sa prezentiranjem martovskih protesta na televizijama Kosova. U ovom razgovoru bili su pozvani glavni urednici triju televizija Kosova nacionalnog karaktera (RTK, KTV i TV 21). Na sednici je bio pozvan i Komisionar Robert Gillette, ali on nije prisustvovao sednici, budući da je bio angažovan na jednom drugom susretu.

Predstavnici elektronskih medija su bili jednoglasni u njihovim ocenama da je izveštavanje o martovskim protestima na Kosovu bilo profesionalno, nepristrasno i korektno. Istina je da je bilo nekoliko neprofesionalnih izveštaja sa terena, ali oni nisu učinjeni sa odredjenim ciljem, čak takvi mali propusti nisu bili supstancijalni.

Izveštavali smo brzo i odmereno, ali nismo mogli sakrivati stvari. Elektronski mediji nisu negativno uticali na događaje.

Ne bi trebalo zaboraviti na činjenicu da je izveštavanje o ovim događajima obavljeno pod teškim uslovima, kada nije bilo transparentnosti,

ni od domaćih, niti od međunarodnih institucija o onome šta se dešavalo. U svetlu ovih činjenica – ocene Izveštaja Privremenog Komisionara za medije, Robert Gillette, predstavljaju veoma ishitrene optužbe, podstaknute u najvećoj meri iznenadnim događajima. Izveštaj Komisionara Gillette je jednostran, sačinjen je bez saradnje sa domaćim medijima i institucijama.

U analizama o ovim događajima primetna je tendencija za premeštanjem krivice, kao i nastojanje za discipliniranje medija. Preovladavaju politički, a ne profesionalni osvrti, naglasilo je nekoliko od diskutantata.

Rečeno je da u Izveštaju Komisionara Gillette ima prihvatljivih stvari, posebno u pogledu neophodnosti profesionalnog uzdizanja novinara, međutim, to je i stalni cilj medija. U tom duhu raspravljalo se i o pristupu medija u sprovođenju preporuka pomenu-tog izveštaja. Diskutanti su, uz poseban naglasak, postavili zahtev za stvaranjem zakonske infrastrukture u oblasti informisanja, čijom bi se podržavanjem lakše obavilo i vrednovanje rada medija.

Heroji Kosova su oni koji žele da izgrade novo društvo – budućnosti u Evropi

Znam da ovo nasilje nije bilo delo celokupnog društva. Bilo je delo jedne male grupe ljudi koji imaju svoj plan za Kosovo. Njihov plan je Kosovo kojim će oni upravljati nasiljem i pretnjom, držeći celokupno stanovništvo Kosova kao taoce za njihove ciljeve. Njihov plan ne prihvata demokratiju, odbija vladanje zakona, negira bogato kulturno nasleđe Kosova i etničku mnogovrsnost, ne omogućava ekonomski razvoj, on obećava da Kosovo bude siromašno u Evropi, rekao je Holkeri.

G. Holkeri obraća se poslanicima Skupštine Kosova

I na sednici od 9. aprila tema razmatranja su bili nemiri od 17. i 18. marta. Nakon otvaranja plenarne sednice, predsednik Skupštine Kosova **Nedžad Daci** je rekao: posebno mi je zadovoljstvo što je danas u našoj Skupštini prisutan i gospodin Holkeri, specijalni predstavnik Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija i zajedno sa njim i njegov zamenik gospodin Brajšo.

Naša želja bila bi da stvarno imamo susret, da kažemo od istorijske važnosti, kada bi to bilo u vremenu kada bismo mogli da sublimiramo zajednički postignutei uspehe. I pored toga, u moje i vaše ime i u ime Skupštine Kosova i svih Kosovara, srdačno i iskreno Vam želimo dobrodošlicu u Skupštinu.

Obećanje za podsticanje napred procesa privatizacije

Glavni administrator **Hari Holkeri** poslanicima se obratio sledećim rečima:

Ovo su teški dani za Kosovo. Pre tri nedelje, mi smo preživeli strašne i potresne događaje. Zbog nasilja, danas su nam se pridružili predstavnici srpske zajednice, iako njihovo legitimno mesto treba da bude ovde, zajedno sa nama, diskutujući o našoj zajedničkoj budućnosti. Meni je žao zbog toga. Ja sam ovde sa vama da ocenimo i mislimo za naše odgovornosti, da krenemo napred. To možemo da učinimo samo zajedno.

U toku dva dana brutalnog nasilja, ugašena su 19 života, uništeno je 730 kuća, 29 crkava i manastira, mnogi od njih koji su održani u životu kao kulturno nasleđe ukupnog čovečanstva, oštećeni su i uništeni i više od 4000 ljudi Kosova je proterano iz svojih kuća.

Ja se saosećam sa svim onima koji su patili tokom ovih strašnih događaja, obuhvatajući i porodice jadne dece koja su se utopila u Idru. Izražavam saučešće njihovim porodicama za izgubljene živote u ovom besmislenom nasilju. Narod Kosova poznaje svoj bol izazvan skorašnjim nasiljem.. Nasilje iz 1999. godine je nateralo međunarodnu zajednicu da pomogne narodu Kosova da se spasi od te tragedije. I sada, nasilje se ponavlja i preti da uništi investiranje naroda Kosova i njegoo međunarodnog prijatelja, samo pet godina kasnije.

Ja sam posetio uništena mesta, razgovarao sam sa žrtvama i narodom Kosova. Znam da ovo nije bilo delo celokupnog društva. To je bilo delo jedne grupe malih ljudi koji imaju svoj plan za Kosovo. Njihov plan je Kosovo sa kojim oni upravljaju putem nasilja i pretnji, zadržavajući celokupni narod Kosova kao taoce za svoje ciljeve. Njihov plan ne priznaje demokratiju, odbija vladanje zakona, njihov plan negira bogato kulturno nasleđe Kosova i etničku mnogovrsnost, njihov plan ne pruža ekonomski razvoj, on obećava da Kosovo bude siromašno u Evropi. Ne treba da se dozvoli da oni realaizuju svoj plan. Radeći zajedno, mi ćemo im kvariti planove. Nasilje, bez obzira na motiv, bilo ko da je žrtva, svakako, treba da se osudi. Oni koji vrše to treba da se suoče sa zakonom; a oni koji to izazivaju, treba da se potpuno izoluju.

Stvarni rukovodioci Kosova to znaju. Oni su sada već delovali kako bi žrtvama nasilja dokazali da će dostojni i odgovorni ljudi Kosova popraviti nanete fizičke štete kućama i verskim objektima.

Stvarni rukovodioci Kosova, isto tako znaju da šteta koja je naneta duhu Kosova, treba da se otkloni. Oni već sada daju poruku pomirenja i novogradnji društvene sloje.

Ja predlažem da u narednim danima organizujemo sastanak sa političkim rukovodiocima, Vladom i UNMIK-om, kako bismo diskutovali o praktičnim koracima za početak novogradnje izgubljenog poverenja među zajednicama ovde. Mi u UNMIK-u, vi ovde u Skupštini, politički rukovodioci i članovi Vlade ujedinjeni smo oko toga. Samo jedan put je napred da mi učimo i izlazimo iz ove nesreće, i isti izgradimo zajednički. Svi imamo odgovornosti koje treba da izvršimo.

UNMIK zna svoju ulogu. Mi ćemo identifikovati i izvesti pred lice pravde one koji su upotreбили nasilje. Policijske istrage već sada su rezultirale krivičnim slučajevima prema mnogim izvršiocima martovskog nasilja. Mnogi drugi će biti osuđeni za svoje zločine.

Mi treba da naučimo od onoga što se dogodilo. Imenovaće se jedan organ za razmatranje, pod jednim nezavisnim rukovođenjem, kako bi kontrolisao reakciju UNMIK-a prema nasilju. Mi ćemo sprovesti njegove preporuke.

UNMIK isto tako priznaje svoje odgovornosti kako bi stvorio ekonomske mogućnosti koje s pravom traži celokupni narod Kosova. Obećavam da ćemo unaprediti proces privatizacije, kao način za ispunjene ovog zahteva. To ću učiniti u saradnji sa Vladom Kosova.

Dalji put odavde može biti težak, međutim on je jasan. Pre pet mese-

ci, planiran je put za budućnost Kosova. Objavljivanje dana revidiranja ocene statusa Kosova, učinio je jasnim, kao nikada ranije, pravac puta koji je usvojen od rukovodilaca Kosova, Saveta bezbednosti, EU i od svih prijatelja i podržavaoca Kosova.

U decembru mesecu, ja i premijer, u društvu mnogih kosovskih rukovodilaca, predstavili smo viziju za budućnost u "Standardima za Kosovo". Ta vizija je objašnjena prosto. Standardi predviđaju jedno demokratsko društvo, gde vlada zakon koji brani sve građane; poštovanje bogate kulturne i etničke mnogovrsnosti Kosova; stabilnost i unapređenje koje pružaju dostojanstven život za sve.

To je naša vizija za Kosovo. Znam da je to vizija naroda Kosova. Jedna je vizija koja će, kada bude ispunjena. Kosovo voditi u pravcu svetle budućnosti u Evropu i svetску zajednicu.

Prošle sedmice, u društvu sa premijerom Redžepijem objavili smo Plan sprovođenja standarda. Ovaj plan jasno predstavlja korake koji treba da se preduzmu kako bismo postigli ovu viziju. Plan će biti težak, međutim može se postići. Ja znam da su pravi rukovodioci toliko odlučni koliko i ja da mi moramo ići napred kako bismo postigli viziju za Kosovo, koju želi njegov narod.

Ne shvataju i ne podržavaju tu viziju svi rukovodioci Kosova. Neki podržavaju netoleranciju i ponekada aplaudiraju onima koji su upotreбили nasilje.

Neki ove kriminalce nazivaju - herojima. Neki od njih možda su se pridružili otporu protiv ugnjetavanja i brutalnog režima pre 1999. godine. Međutim postoji velika razlika između borbe ugnjetavanja i napada nevinih. Svi treba da shvate da ovi ljudi rade protiv budućnosti Kosova, protiv naroda Kosova. Njih treba odbaciti .

Heroji koji su danas potrebni Kosovu, su ljudi koji žele da izgrade novo društvo sa budućnošću u Evropi.

Narod Kosova imaće prilike da iste podrži kada bude izabrana nova Skupština Kosova, 23 oktobra ove godine. To će biti signal koji će dobro dočekati i aplaudirati mu prijatelji Kosova.

Kosovo još uvek ima mnogo prijatelja

Sretan sam što mogu da kažem da Kosovo još ima mnogo prijatelja. Posete koje su učinjene nakon martovskog nasilja od strane Generalnog sekretara NATO-a, rukovodilaca Evropske unije, Sjedinjenih Američkih Država, svima su pokazali da isti žele da nam pomognu za postizanje vizije "Standardi za Kosovo".

Vest gospodina Grosmana za "Grupu podrške za Kosovo", pomoći će nam da idemo u pravcu onog dana kada počnemo da smatramo buduće mesto Kosova u Evropi i svetu.

To mesto će se definisati od toga kako ćemo postići standarde. Napredak će osigurati jedno bezbedno i stabilno Kosovo, njegov narod će živeti u miru, jedno Kosovo koje će imati stabilne odnose sa svojim susedima. Međutim, ukoliko nema napretka, nastaviće se nesigurnost, pružajući samo sumornu budućnost za sve ljude na Kosovu. Ima glasova koji kažu da je nemoguće da zajednice Kosova žive zajedno u miru. Oni naglašavaju martovsko nasilje i mnoge akte nasilja uperenih jednoj ili drugoj zajednici. Oni traže podelu; oni misle da podeljeno Kosovo je jedini put napred.

To je put očaja. Nema budućnosti ni za koga, za nijednu zajednicu u podeljenom Kosovu. Međutim, mi treba da potvrđujemo da je naša vizija ta koja je potrebna za stvaranje pozitivne

činjenice. Pozitivne činjenice koje treba mi da stvorimo dobro su razgraničene. Te pozitivne činjenice su "Standardi za Kosovo".

Put napred neće biti lak. Gotovo svi na Kosovu poznaju bol nasilja. Mnogo drugih još uvek poznaju muke siromaštva. Zajednički rad sa partnerima je naš jedini način kako bismo se bavili bolom i stvarnim mukama

Moja poruka za vas, moja poruka za celokupno Kosovo je da nastavimo da radimo u pravcu ove vizije. Uz podršku međunarodne zajednice, pružam vam ruku kako bismo mogli zajednički da izgradimo Kosovo koje želite i koje vam je potrebno. Latimo se posla.

Kosovo više ne može biti političko eksperimentalno pozorište

Sabri Hamiti iz Demokratskog saveza Kosova je rekao da su trag i čini događaji od 17. i 18. marta imali za posledicu gubljenje života

ljudi i materijalna razaranja, kvarenje međuljudskih odnosa i zajednica, ali i izbijanje na površini, međutim na agresivan način, mnogih problema na Kosovu

Mi osuđujemo nasilje kao metod postizanja političkih ciljeva, međutim imamo u obzir opravdane zahteve građana. Zbog toga, tražimo da naš rad ne kliza u oblastima sterilne propagande, nego da bude pokušaj u rešavanju problema na Kosovu.

Institucije Kosova treba da se osnaže, da preuzmu autoritet za budući razvoj i oblastima privrede, bezbednosti, pravde i spoljnog zastupanja. Njihovo delovanje treba da bude u saradnji sa UNMIK-om.

Strani predstavnici na Kosovu bilo bi dobro da odustanu od šeme razlikovanja domaćih predstavnika na

dobru i lošu momčad, jer rukovodioci Kosova mandat autoriteta dobijaju samo od samih birača i građana Kosova.

Institucije Kosova ne mogu stići autoritet samo u protivljenju UNMIK-u, ali i UNMIK ne može da stiče autoritet građana Kosova, podržavajući do krajnosti političku inicijativu Kosova. Ja sam mišljenja da je rešenje u saradnji.

Pomenuti martovski događaji samo su pre naglasili da ritmovi razvoja na Kosovu nisu dobri i da isti treba da se menjaju. Zbog toga, redefinisavanje odnosa UNMIK-a sa institucijama Kosova sada je postalo neminovno.

Mi podržavamo Standarde kao program razvoja za nezavisnost, za razvijeno i demokratsko Kosovo, sa jedinstvenim integralnim sistemom. Konstitucionalne sistemske promene, bez rešavanja glavnog statusa, samo što će ojačati političke vlasti i predvlasti, koje su danas najveće smetnje za razvoj Kosova.

Potrebno je izvršiti razliku između opravdanih zahteva građana, bilo da su ekonomske, političke ili druge prirode, i načina njihovog artikulisanja. Građanima treba reći kako i kuda idu. Ne može se satanizirati rukovodstvo, čak i celokupan narod, koji glasno artikulira građanski i nacionalni interes.

Građani Kosova su protiv nasilja, protiv zločina. Međutim, zločin u jednom organizovanom društvu treba da se mnogo brže suoči sa pravdom. Mi smo za demokratsko, otvoreno društvo, za dijalog i unutrašnju građansku integraciju, za slobodu i ravnopravne šanse za sve. Mi smo za rad, a ne za nasilje.

Krizu rešiti političkim delovanjem

Arsim Barjami je naglasio da parlamentarna grupa Demokratske partije Kosova pozdravlja današnji dolazak Specijalnog predstavnika i

smatra da je to dobra praksa koju treba slediti obzirom da imamo zajedničku potrebu za izgrađivanjem partnerstva, jer

je svaki progres ili zaostajanje na Kosovu zajednički rezultat.

Smatramo da događaji koji su se dogodili na Kosovu zahtevaju svestranu analizu uzroka i posledica i ta analiza treba da bude zajednička. Zahtevamo da se ispoljena kriza reši političkim delovanjem.

Mi osuđujemo nasilje i sve kriminalne akte, ali smo svesni da je stvoren politički vakuum koji je omogućio da se ponovo ispolji nepoverenje građana prema institucijama Kosova i rezultatima koje su one postigle, ali i prema radu UNMIK-a. Mi zahtevamo da se nastavi sa zajedničkom analizom UNMIK-a i kosovskih institucija kako bi se analiziralo ono što se dogodilo i izgradila preventivna politika da do toga više ne dođe i nasilje ne ponovi.

Naravno, osuđujući nasilje smatramo da se ova kriza ne može rešiti samo represivnim delovanjem, hapšenjima, već političkim delovanjem, koje će se baviti dubinom uzroka i vratiti poverenje građana u kosovske institucije.

Naravno, mi se angažujemo da prvobitno kosovske institucije razmotre dosadašnje delovanje, postignute rezultate i zaostajanja i da što pre izgradimo mnogo aktivniju politiku, koja će biti mnogo progresivnija u pogledu rezultata. Smatramo, takođe, da treba preispitati i politiku UNMIK-a u glavnim segmentima: dosadašnje delovanje – koliko UNMIK ostvaruje svoju misiju koju ima po Rezoluciji 1224 i da li Kosovo ide predviđenim tempom ka finalnom statusu?

Mi smatramo da su ova dva segmenta imala zastoja i na neki način stvorila sumnju kod građana i to je omogućilo neartikulisano ispoljavanje nezadovoljstva građana.

Mi očekujemo da će se proces implementacije Rezolucije 1224 pospešiti zbog toga što i dalje ostajanje Kosova u neizvesnosti sigurno stvara opštu nesigurnost i mogućnost da građani ponekad umesto institucija i institucionalnog poverenja, zatraže put kao instrument rešenja, i u tom pravcu zahtevamo od UNMIK-a da ostvari ključne funkcije, dakle da omogući potpuno funkcionisanje njegove vlasti na celoj teritoriji Kosova, da svojim kapacitetima upravljanja pokrije celu teritoriju Kosova, da što više daje znake da vodi aktivnu politiku ka raspuštanju paralelnih struktura i neodložno počne da prenosi nadležnosti i da pokloni više poverenja institucijama Kosova.

Parlamentarna grupa Demokratske partije Kosova snažno podržava projekat Standarda o Kosovu i zahteva od svih institucija Kosova da se snažno angažuju na postizanju mogućih rezultata na tim standardima, kako bi 2005. godina bila godina finalizacije finalnog statusa Kosova i godina kada međunarodna zajednica treba da se neodložno bavi pitanjem nezavisnosti Kosova i njenim ostvarivanjem, što je i volja većine građana Kosova.

Mi očekujemo da će se voditi otvoren dijalog. Današnji dolazak g. Holkerija ovde predstavlja dobar znak za otvoreni dijalog između institucija Kosova i UNMIK-a, za redefinisane pozicije u narednom periodu međunarodnog upravljanja. Mislím da je to neophodno. Hitno prenošenje

odgovornosti na institucije Kosova predstavljalo bi još jednu pomoć za UNMIK, kako bi se što pre ostvarila misija Rezolucije 1244, dakle da se Kosovo i njegov narod pripreme za rešenje finalnog statusa.

Naravno, mi smo za demokratsko Kosovo, za Kosovo bazirano na vrednostima demokratije i civilizacije, za Kosovo sa etničkim, kulturnim i jezičkim raznolikostima, ali i za Kosovo sa zajedničkim odgovornostima. U tom pravcu, mi smo za vrlo otvorenu politiku prema manjinama i pozivamo sve manjine, u prvom redu srpsku, da počne sa integracijom unutar institucija Kosova i da vodi legitimnu borbu u Skupštini Kosova za prava koja joj pripadaju.

Naravno, mi smo spremni da uporedo sa procesom ispunjavanja standarda, započnemo i dijalog sa manjinama, kako bismo kao većina preuzeli na sebe odgovornost oko legitimnih prava istih. Želim da naglasim da je ova Skupština svesna odgovornosti koju ima i mi ćemo u narednom periodu mandata zaista voditi mnogo aktivniju politiku, koja će na neki način povratiti poverenje građana, dakle ne politiku koja ide za političkim kretanjima, već za politiku koja prethodi političkim kretanjima i na neki način eliminiše svaku mogućnost vakuuma koji bi se stvorio.

Mi se angažujemo da procena događaja i izgrađivanje strategije za prevazilaženje posledica bude zajedničko i podržavamo formiranje parlamentarne komisije koja će se baviti ovim pitanjem i u saradnji sa UNMIK-om izaći sa zajedničkom procenom. Takođe, podržavamo izgrađivanje preventivne strategije institucija Kosova sa UNMIK-om, kako se ovi događaji ne bi više ponovili.

Nova spremnost za saradnjom sa demokratskim institucijama Kosova

Bujar Dugoli je ocenio da parlamentarna grupa Alijanse za budućnost Kosova ceni današnji

dolazak gospodina Holkerija u Skupštinu Kosova i želi da to shvati kao novu spremnost za saradnju sa demokratskim

institucijama Kosova. Događaji iz prethodnog meseca doveli su nas pred nekim dilemama da li je međunarodna misija na nivou svog zadatka, kao i da li su institucije Kosova učinile sve ono što je trebalo da učine radi sprečavanja devijacija koje su se javljale u zadnje vreme? Naše mišljenje je – ne. Nije se dovoljno radilo!

UNMIK i međunarodna zajednica su učinile dobar posao kada su pomogle narodu Kosova da izgradi institucije Kosova. Međutim, UNMIK nije izvršio kako valja svoj zadatak i u većini slučajeva, od vremena izgrađivanja institucija Kosova, postao prepreka u istinskom funkcionisanju ovih institucija. Praksa nam pokazuje da se ovakvo funkcionisanje dveju vlada na Kosovu ne može nastaviti. Administratori i upravljači Kosova treba da budu sami Kosovari i institucije demokratski izabrane glasom građana.

Parlamentarna grupa Alijanse za budućnost Kosova izražava spremnost za saradnju sa međunarodnim institucijama, kako unutar Kosova, tako i van zemlje.

Sada se mi, institucije Kosova, UNMIK i KFOR ne možemo ponášati kao da se ništa nije dogodilo i da nastavimo po starom, već treba da izgradimo novo partnerstvo između

UNMIK-a i demokratskih institucija Kosova, u smislu da institucije Kosova preuzmu sve nadležnosti i odgovornosti upravljanja a da UNMIK bude posmatrač i savetodavalac na Kosovu.

Demokratske institucije Kosova treba da snažnije garantuju bezbednost i ravnopravnost srpske manjine, ostalih etničkih manjina na Kosovu i da izvrše saniranje nastalih šteta tokom revolta građana Kosova do kojeg je došlo prošlog meseca.

Građani Kosova imaju stotine nerešenih nevolja. Stoga, oni su spravom nezadovoljni i imaju razloga da protestuju. Međutim, mi još jednom ponavljamo da nasilne proteste ne podržavamo i osuđujemo nasilje ispoljeno u protestima prošlog meseca.

Međunarodna zajednica treba da snažnije garantuje da finalni status Kosova treba da se u prvom redu reši na osnovu demokratske volje naroda Kosova. Mi ne možemo raditi zatvorenih očiju i vezanih ruku. Platforma standardi za Kosovo treba da se definišu kao: "Standardi za nezavisnost Kosova i za njegovu integraciju u evroatlantske strukture". Samo po toj osnovi će Kosovo i međunarodna zajednica uspešno finalizirati ovaj zajednički projekat.

Ne želimo da blokiramo procese

Šef parlamentarne grupe drugih nealbanskih i nesrpskih zajednica **Gani Sadik:** Mi, pripradnici drugih

nacionalnosti Kosova, ne želimo da blokiramo procese ili donose odluku na demokratski način većinom

glasova, kako se to radi svuda u demokratskom svetu.

Mi vidimo našu budućnost uz poštovanje jedan drugog, zatim prihvatanjem institucionalnog rada u našim institucijama i organima izabranim slobodnim glasom građana kao i u poštovanju teritorijalnog integritete Kosova.

Naša domovina je Kosovo i svoju sadbinu i sudbinu naše dece smo vezivali za ovom zemljom, jer smo vekovima živeli zajedno i sudbina nam je zajednička, te i svoju budućnost vidimo zajednički u okviru demokratske ujedinjene Evrope.

Jedina ovakva ocena martovskih događaja i jedinstvena osuda od svih političkih subjekata Skupštine Kosova i institucija, takođe i preuzimanje konkretnih obaveza za prevazilaženje i sanaciju posledica je jedini put da se vraća poverenje i oživi ideja multietničkog i multikulturnog Kosova.

Pod drugom tačkom dnevnog reda formirana je Anketna komisija koja će analizirati i proceniti sve okolnosti i razloge koji su doveli Kosovo pred događaje od 17. marta. U vezi s tim, predsednik Skupštine Kosova Nedžad Daci je naglasio da Komisiji treba dati ne samo autoritet, jer je to imala posle izbora, već snažnu podršku da bez ijedne prepreke izvrši svoj zadatak. U isto vreme pozivam i UNMIK i sve druge institucije da budu kooperativne sa ovom komisijom i nadamo se da za relativno kratko vreme, možda za mesec dana, taj izveštaj razmotrimo na Plenarnoj sednici.

U nastavku, šefovi parlamentarnih grupa nominovali su kandidate za tu komisiju. Iz LDK nominovani su Aljuš Gaši i Nekibe Keljmendi, iz PDK Hydajet Hyseni, iz AAK Zylfije Hundozi, a iz nealbanske i nesrpske grupe Gani Sadik. Poslanici su podržali predlog.

KOMISIJA SKUPŠTINE KOSOVA ZA POLJOPRIVREDU, ŠUMARSTVO I RAZVOJ SELA

Kosovska poljoprivreda ne uživa subvencione mere

Stimulativne mere za razvoj Kosovskog agrokompleksa su veoma niske, u poređenju sa zemljama koja nas okružuju kao što je Makedonija. Politika kreditiranja je kratkoročna sa veoma visokim nepovoljnim kamatama od 11–18%. Kosovska poljoprivreda praktično ne uživa nikakve subvencije. U poljoprivrednim tokovima se negativno odražava nedostatak konkretnih mera fiskalne politike, nedostatak osnovnog zakona o imovini kao i nedostatak sedstava za finansiranje razvojnih programa iz oblasti poljoprivrede. Sve je to pogoršavalo stanje u agraru i pored nade da će poljoprivreda biti pokretač razvoja Kosova.

To su nekoliko konstatacija Komisije Skupštine Kosova za poljoprivredu, šumarstvo i razvoj sela sa sednice koja je održana i predsedavao gosp. Tomë Hajdari, predsednik Komisije. Glavna tema današnje debate bila je koordiniranje poslova na relaciji Skupština – Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i razvoj sela – odgovarajuće opštinske uprave, kao i predlog o mogućim izmenama fiskalnih politika u korist agrara, zatim problematika šumarstva na Kosovu kao i informacija o pripremama za prolećnu setvu. Na sednici su bili prisutni i predstavnici Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i razvoj sela.

Osećajući težinu ovog nepovoljnog stanja, Ministarstvo poljoprivrede je pripremlilo dokument predloženih mera koje je neophodno preduzeti radi poboljšanja fiskalne politike u korist poljoprivrede. Ove mere će biti vrlo brzo na radnom stolu za razmatranje i u Vladi Kosova. Predložene mere će, uz smanjivanje carina i angažovanje svih subjekata, moći da utiču da ova veoma značajna oblast stane na noge.

Predstavnici Poljoprivrednog fakulteta, i ovom prilikom, obećali su da će pružiti snažnu podršku u svim težnjama za razvoj Kosovskog agrokompleksa.

Spremnost za suočavanje sa stanjem i ostajanje Kosova na Evropskom putu

*Srpski predstavnici u Predsedništvu istakli da institucije Kosova nisu spremne da prihvate odgovornost za nasilan revolt, a godišnjicu intervencije NATO-a na Kosovu ocenili jubilarom godinom etničkog čišćenja Srba.
SOLANA: Iz ovog susreta izlazim veći pesimista nego što sam došao*

Susret Predsedništva Skupštine Kosova sa predstavnicima EZ, Solanom i Patenom

Na susretu Predsedništva Skupštine Kosova sa visokim predstavnikom Evropske unije za inostranu politiku i bezbednost, Havijerom Solanom i komisionerom Kristoferom Patenom, predsednik Daci i većina članova Predsedništva su nastojali da izražavaju spremnost da preuzmu odgovornost za posledice nasilnih protesta na Kosovu, ističu i mnoge elemente koji su provocirali revolt građana, ali g. Solana ih je prekinuo rečima da nije ovde došao da čuje lepa izlaganja, već probleme koji su se dogodili i da se pogledaju oči u oči. Komisioner Paten je, međutim, rekao da želi da zna koliko će se brzo osnovati fond Vlade za obnovu izgorelih kuća, crkava i škola, dodajući da nije došao sa parama da bi završio ovaj posao.

Predsednik Skupštine Daci je upoznao visoke predstavnike EZ da je Skupština podržala u potpunosti fond Vlade za obnovu i da će Predsedništvo Skupštine imati susrete i sa opštinskim rukovodstvom da bi uticalo na pospešivanje obnove.

Članovi Predsedništva iz redova Albanskih političkih subjekata i pred-

stavnicima nesrpskih i nealbanskih zajednica, razlog protesta su videli u zaostajanju političkog, društvenog i ekonomskog procesa na Kosovu, u malim nadležnostima kosovskih institucija, kad kad u njihovom blokiranju, pa čak i potcenjivanju i zapostavljanju. Oni su jednoglasno zatražili da se nastavi sa zajedničkom investicijom na evropskom Kosovu, zatražeći da se demokratija na Kosovu ostvari na celoj teritoriji i za sve njene građane.

S druge strane, predstavnici Srba u Predsedništvu istakli su da kosovske institucije nisu spremne da preuzmu odgovornost za nasilan revolt, a godišnjicu intervencije NATO-a na Kosovu ocenili jubilarom godinom etničkog čišćenja Srba. Oni su zatražili da se ne daju odgovornosti kosovskim institucijama sve dok se one ne osveščuju i ne prođe im nacionalna opsesija.

Na kraju susreta, šef EZ za spoljnu politiku i bezbednost, Havijer Solanom jasno je rekao parlamentarcima Kosova da iz ovog susreta izlazi veći pesimista nego što je došao, podsećajući da će ove utiske preneti i drugim predstavnicima Evropske unije.

PREDSEDNIK SKUPŠTINE
KOSOVA AKADEMIK
NEDŽAT DACI JE DOČEKAO
PREDSEDNIKA PRIVREDNE
KOMORE HRVATSKE
NADANA VIDOŠEVIĆA

Interes za ekonomsku
saradnju i investicije
Hrvatske na Kosovu

Akademik Daci je zahtevao ukidanje viza za Kosovske građane

Ekonomska saradnja sa posebnim osvrtnom na investicije i učešće u privatizaciji Kosovske privrede bile su teme razgovora današnjeg susreta predsednika Skupštine Kosova Nedžata Dacija sa predsednikom Privredne Komore Hrvatske Nadanom Vidoševićem. Tom priilikom njima su se pridružili predsednik Privredne Komore Kosova Ismail Kastrati sa saradnicima i odgovorno lice Kancelarije Privredne komore Hrvatske na Kosovu Iljiriana Šehu. Profesor Daci je informisao gosta iz Hrvatske o razvojinama na Kosovu i razgovarao je obširno o mogućnostima aktiviziranja naših privrednih i ljudskih resursa radi bržeg razvoja Kosova a u korist uzajamnog interesa i o saradnji sa Hrvatskom. Predsednik Privredne komore Hrvatske je, bez obzira na odjek martovskih nemira, izrazio zainteresovanje za investicije kao i za učešće u privatizaciji privrednih objekata na Kosovu. Međutim, govoreći o značaju zakonske regulative u ovoj fazi Kosovske tranzicije, on je ocenio da učlanjenje na dobrovoljnoj bazi Privrednoj komori Kosova, na osnovu Zakona kojeg je usvojila Skupština Kosova, ne predstavlja stimulatívno rešenje, već se time štite interesi samo jedne grupe preduzeća, a za opšti interes je potrebno da država formira agencije koje će se finansirati taksama prikupljenih od građana. Govoreći o turističkim resursima Hrvatske i malim mogućnostima Kosovskih građana da putuju u Hrvatsku zbog režima viza, profesor Daci je zatražio od zvaničnog Zagreba ukidanje re ima viza za Kosovske građane

Potpuna prava za manjine, ali, ne podela i kantonizacija Kosova

Predsednik Skupštine Kosova, g. Nexhat Daci, dočekaao je danas delegaciju Skupštine Zajednice Nezavisnih Država (bivših republika SSSR-a) i razgovarao sa njima o razvojjima na Kosovu kao i o projektima za budućnost.

Gosti su zainteresovani, posebno, o razlozima i posledicama martovskih nemira na Kosovu, za prava građana srpske nacionalne pripadnosti i o viziji predsednika Skupštine o Kosovu. Profesor Daci

je opširno govorio o učešću Srba u institucijama Kosova, kao i u administraciji zemlje, a koje je veće u odnosu na njihov procenat u odnosu na ukupno stanovništvo zemlje. On se izrazio u korist maksimalnih prava za Srpsko stanovništvo Kosova, apelirajući da se vrte njihovim svakodnevnim poslovima i da prestane instrumentalizacija od Beogradskog režima. Govoreći o martovskim nemirima, Daci je naglasio da oštećenje imovine i srpskih bogomolja,

tokom ovih događaja, nije u tradiciji albanaca koji su tradicionalno poznati za etničku i versku toleranciju.

Odgovarajući na interesovanje delegacije Parlamenta Zajednice Nezavisnih Država o Srpskom projektu za Kosovo, Daci je bio decidan naglasivši: Srbi će realizovati svoja potpuna prava u slobodnom i demokratskom Kosovu, ali, Kosovo neće biti podeljeno niti će biti kantonizovano.

PARLAMENTARC ASAMBLEJA ZAPADNO EVROPSKE UNIJE, JOHNA WILKINSON POSETIO SKUPŠTINU KOSOVA

Sa uspehom da se okonča misija UNMIK-a

Kompetencije i odgovornosti da se prenesu na institucije Kosova

Wilkinson: Put Kosova za prosperitet i stabilizaciju – je neophodnost

Parlamentarac Ansambleje Zapadne Evrope Unije, John Wilkinson, u društvu političkog savetnika, Forisa De Goua, u susretu sa predsednikom Skupštine Kosova, Nedžatom Dacijem, interesovao se o stanju na Kosovu i učešću srba u institucija-

ma Kosova i pravima građana srpske etničke pripadnosti.

Profesor Daci je rekao treba pomoći da UNMIK sa uspehom okonča svoju misiju na Kosovu i da institucije Kosova preuzmu veće kompetencije i odgovornosti za razvoj zemlje. Daci je rekao da ne samo

srbi, nego sve manjine su predstavljene u institucijama Kosova u većem procentu nego njihovo učešće u ukupnom stanovništvu. Rekao je da što se tiče stabilnosti Kosova, Beograd, na žalost, kod većine srba, nastavlja da odigra negativnu ulogu.

Parlament Anbamsleje Zapadne Evropske Unije, John Wilkinson je rekao da Kosovari treba da preuzmu odgovornosti za politike i odlučivanje. On je ocenio kao neophodnost put Kosova za prosperitet i stabilnost, saglasno sa vizijom Evropske Unije.

Sagovornoci su se složili da Kosovo treba da se razvije kao demokratska zemlja i potpunim pravima i slobodama za sve njene građane, kao i vrlo dobre odnose sa mehanizmima međunarodnih institucija na Kosovu.

Kosovo pripada Kosovarima i tako mora da bude i u buduće

Potrebna je tesna saradnja domaćih i međunarodnih faktora za što brže eliminisanje posledica protesta. Manjine moraju štititi posebnim zakonom, istakao je predsednik Skupštine Kosova Nedžad Daci

U sklopu nadogradnje operativnog plana i preuzetih obaveza na zadnjoj sednici Skupštine Kosova, za sanaciju stanja nakon događaja od 17. i 18. marta i institucionalizaciju svih postupaka na svim nivoima, kao i njihovu koordinaciju za prevazilaženje stvorenog stanja, sve to u interesu građana Kosova, predsednik Skupštine Kosova Nedžad Daci posetio je skupštine opština Uroševac i Gnjilane. Ovom prilikom delegaciju su dočekali predsednici opština Adem Saljihaj i Ljutfi Haziri. Evidentirajući štetu na oštećenim objektima Srba u opštini Uroševac, Adem Saljihaj je istakao da je oštećenje pretrpelo nekoliko pravoslavnih crkava kao i srpsko groblje. On je istakao da je održana zajednička sednica građana, KFOR-a i UNMIK-a za prevazilaženje posledica. Saljihaj je rekao da u ovoj opštini nije bilo oštećenja objekata pripadnika romske i aškaljske zajednice.

Predsednik Skupštine opštine Gnjilane je rekao da je u ovoj opštini zapaljena 21 srpska kuća i povredeno 15 policajaja. U sklopu mera koje su prduzete za eliminisanje posledica šteta od protesta, UNHCR deli pomoć za oštećene, dok je skupština opštine odvojila 10 hiljada evra za oštećene Srbe. Haziri je informisao delegaciju da u ovoj opštini živi ukupno 15.000 Srba.

Oba predsednika skupštine opština istakli su da je u toku rad komisija za procenu šteta da bi se nastavilo sa merama za njihovu asanaciju. Predsednik Skupštine Kosova Nedžad Daci, obrativši se učesnicima na ovim susretima, osudio je akte nasilja protiv srpske imovine i pravoslavnih kulturno-verskih objekata, kao i napade na pripadnike KFOR-a i policije. Tenutno je potrebna tesna saradnja domaćih i međunarodnih faktora za što brže eliminisanje posledica protesta. Kosovo pripada Kosovarima i tako mora da bude i u buduće. Profesor Daci istakao je da se manjine moraju štititi posebnim zakonom.

Delegacija Skupštine Kosova je posetila danas i pravoslavnu crkvu koja se nalazi u centru Uroševca kao i jednu crkvu u Gnjilanu.

Zajednički interes za istinski progres na Kosovu

U susretu sa ministrom Velike Britanije za Evropu, Denis Mac Šane, predsednik Skupštine Kosova Nedžad Daci ocenio je značajnu pomoc Velike Britanije za oslobodenje Kosova, za demokratske procese, a posebno za konstruktivan stav u Savetu bezbednosti OUN u vezi Kosova.

Predsednik Skupštine Daci govorio je vrlo otvoreno britanskom diplomati o kretanjima na Kosovu, uzrocima i posledicama martovskih nemira i što hitnije preuzimanje nadležnosti od strane domaćih institucija u funkciji mira, stabilnosti i sveukupnog napretka na Kosovu.

Takve posete nude osnovani optimizam za Kosovo i region, rekao je prof. Daci.

PRESDNIK PARLAMENTA DACI DOČEKAO JE
DELEGACIJU PRIVREDNE KOMORE KOSOVA

Diskutira se o programu za prevazilaženje teškog ekonomskog i socijalnog stanja na Kosovu

Šta uciniti u prevazilaženju zastoja privrede na Kosovu i akumuliranih socijalnih teškoca stanovništva-bila je osnovna tema susreta delegacije Privredne komore Kosova, koju je predvodio Ismail Kastrati, sa predsednikom Skupštine Kosova, Nedžata Daci.

Predstavnici Privredne komore Kosova su preneli predsedniku Parlamenta Daci uznemirenja zajednice biznisa o zastoju privatizacije, fiskalnoj politici, o teškocama ulaganja kapitala, o otežanom socijalnom stanju itd. Tom prilikom je bilo reci i o programu Privredne komore o ovim pitanjima, koji je dostavljen glavnim domacim i međunarodnim celnicima na Kosovu, što je Daci ocenio veoma jasnim i dobrim. Na susretu je tražena podrška Skupštine projektu ekonomskog prosperiteta Kosova, posebno podrška u sektoru poljoprivrede.

Usvajanje zakona – najveće dostignuće

–Poslasticima Skupštine Kosova postavljena su tri pitanja:

- *Koja su najveća dostignuća u okviru do sada izrađenih i usvojenih zakona u Skupštini Kosova?*
- *Koliko ste zadovoljni dosadašnjom dinamikom donošenja zakona;*
- *Koji zakoni po vama treba što pre da se usvoje u Skupštini?*

Odgovori poslanika:

NEKIBE KELMENDI: **Skupština nije dozvolila zaostajanje u donošenju zakona**

Najveće dosadašnje dostignuće u zakonodavnoj oblasti predstavlja činjenica da je Skupština usvojila sve zakone koji su izvršeni u postupku usvajanja, to jest usvojila je sve predložene zakone i nije dozvolila nikakvo zaostajanje u tom pravcu. Ipak, smatram da je najveće dostignuće usvajanje Zakona o krivičnom postupku i Krivičnog zakona Kosova, Carniskog zakona Kosova kao i zakonske infrastrukture iz oblasti obrazovanja i dr.

Lično nisam zadovoljna dosadašnjom dinamikom usvajanja zakona iz oblasti odgovornosti koje ima Skupština Kosova imajući u vidu da je najznačajnija odgovornost Skupštine upravo donošenje zakona. Zaostajanje u usvajanju zakona je posledica dugotrajnog postupka u konstituisanju Skupštine Kosova i ostalih institucija koje su proizašle iz parlamentarnih izbora održanih 2001. godine, zbog čega je izgubljena 1ž6 mandata ovog saziva. S druge strane, Vlada nije bila efikasna na izradi predloga zakona što se ogleda u malom broju zakona koji su upućeni Skupštini na usvajanje. Takođe, i skupštinske komisije su bile veoma inertne u pristupu izrade i predlaganja

zakona. To se isto može reći i za pravnike odnosno stručnjake iz oblasti izrade zakona koji, uz neke izuzetke, nisu pružili očekivanu pomoć za izradu zakona. I na kraju, odbijanje SPGS da potpiše kao i vraćanje pojedinih zakona na preispitivanje, zbog, navodno, prejudiciranja finalnog statusa Kosova, što je učinjeno pod pritiskom jedne parlamentarne grupe, iako nije zasnovano na Ustavnom okviru, jer je poznato na koji se način može priznati državnost odnosno nezavisnost Kosova, dodatno je ometala kosovske institucije, posebno pravosudni sistem, u vršenju svoje funkcije i odložilo stupanje na snagu kao i početak primenjivanja usvojenih zakona. Neoprodno je da se svi predlozi zakona koji su upućeni Skupštini usvoje. Prioritet u izradi, predlaganju i usvajanju imaju sledeći zakoni: Zakon o maloletnicima, Zakon o sudovima, Zakon o parničnom postupku, Zakon o upravnom postupku, Zakon o svojini, Zakon o oblicionim odnosima, Zakon o pravima manjina, Zakon o lokalnoj vlasti, Zakon o izborima kao i što veći broj zakona iz oblasti javnih službi.

BERAT LJUŽA: Ne možemo biti zadovoljni dinamikom usvajanja zakona u našoj Skupštini

Usvajanje odnosno donošenje zakona u Skupštini Kosova počelo je pre dve godine. U toku ovog perioda usvojeno je preko 50. zakona, što je veoma malo. Zakone je uglavnom predložila Vlada Kosova, odnosno njegova ministarstva kao i kancelarija premi-

jera, dok su skupštinske komisije izradile samo četiri zakona, a poslanici i grupe poslanika nisu izradile nijedan zakon.

Naravno da ne možemo biti zadovoljni dinamikom usvajanja zakona u našoj Skupštini kada se ima u vidu nepostojanje ovih zakona kao i velike potrebe Kosova za ovim zakonima. Vlada, koja je izgleda još u konstituisanju, nije bila dovoljno produktivna u izradi zakona. Skupština Kosova pak retko održava sednice, u takozvanim zasedanjima, što utiče na nagomilavanje predloga zakona koji se zbog toga na brzinu usvajaju.

Zabrinjava i odugovlačenje postupka u razmatranju zakona. Dešava se da postupak za izradu jednog zakona traje mesecima pa i godinama, dok postupak upućivanja od Vlade do Skupštine, koje se nalazi u istoj zgradi, može da traje i do sedam meseci! Pojedini zakoni su loše pripremljeni i komisijama otežavaju posao u toku predlaganja amandmana, a u nekim slučajevima i same komisije nepotrebno intervenišu menjajući sadržinu i suštinu zakona.

Veliki je broj zakona koji treba da ima prioritet za razmatranje i usvajanje u Skupštini, ali po meni najveći prioritet treba da imaju oni kojima se uređuje status ugroženih kategorija stanovništva, a posebno porodice palih boraca, invalidi i veterani OVK, zatim nestale osobe,

politički zatoverenici, penzioneri i dr. S velikim interesovanjem očekuju se i predlozi zakona o svo-
jini, lokalnoj vlasti, antikorupciji, medijima, prostornom planiranju, poljoprivrednom zemljištu i dr.

HAKI SHATRI: Vlada treba da se usmeri na izradu zakona iz oblasti privrede

Imajući u obzir da je ovaj mandat Skupštine realizovan u specifičnim uslovima, prvi mandat u uslovima političkog pluralizma, ekonomije, ekonomije tržišta i ograničenih nadležnosti, mislim da su postignuti zadovoljavajući rezultati, ali ipak nedovoljni u poređenju sa potrebama. Najveće dostignuće je iskustvo u procedurama donošenja zakona, donošenje određenog broja osnovnih zakona i usklađivanje njihovog sadržaja sa evropskim standardima.

Dinamikom donošenja zakona na Skupštini u ovom mandatu nisam u celini zadovoljan, naročito imajući u obzir potrebu zamene zakona prošlog sistema koji se i sada primenjuju. Međutim, dinamika donošenja zakona ne zavisi od Skupštine, već od organa koji trebaju preduzeti inicijative za izradu zakona. Zna se ko ima tu obavezu iako se ne isključuje mogućnost da ta obaveza bude i Skupštinska ili njenih organa, kao i pripreme u postupku usvajanja zakona. Vlada posebno treba da se usmeri na izradu zakona iz oblasti privrede, zakona koji će stvoriti uslove za nesmetan ekonomski razvoj.

BAJRUŠ DŽEMAJLI: Iniciraćemo izradu Nacrta zakona o rudnicima

Skupština Kosova ne može da se pohvali svojim radom na izradi nacrta zakona. Dosadašnji rad u tom

pravcu je veoma simboličan. Sve što je do sada i z r a d i l a Skupštin, to su četiri nacrta zakona, i to: tri nacrta iz paketa zakona o ener-

getici od Komisije za trgovinu i industriju čiji sam ja predsednik i jedan od Komisije za ravnopravnost polova, čiji je predsednik Melihate Tërmkoli, mada taj zakon još nije potpisan od SPGS-a iako ga je Skupština usvojila. Sve to govori da poslanici i Komisije nisu iskoristili svoje pravo da pokrenu izradu nacrta zakona kako bi se što pre dopunila zakonska praznina bar u oblastima koji su od posebnog značaja za život.

Dosadašnjom dinamikom donošenja zakona, sasvim je sigurno da se ne možemo pohvaliti. Sama činjenica da Skupština zaseda jednom ili dva puta mesečno dovoljno pokazuje. Skupština ne bi trebala da sačeka samo sponzore, Vladu ili bilo koga da izrade zakone nego je potrebno da maksimalno iskoristi svoje pravo da izradi nacrt zakona, a nikako da se požali bez nikakvo da Vlada ne dostavlja nacrt zakona Skupštini. Sigurno je da i Vlada nosi svoj deo odgovornosti za negliženciju, međutim potrebno je da Skupština prvo pogleda da li je obavljala svoj deo posla i koliko je toga uradila, zatim da prebaci loptu drugima.

porodica, ratnih invalida i o statusu borca za slobodu, pošto zaista su se ove kategorije zapostavile i ne samo to, već su sasvim ostavljene van društvenog zbrivanja.

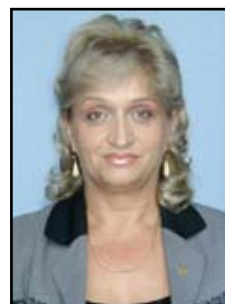
ZYLFIJE HUNDOZI: Usvajanje Zakona o zdravstvenom osiguranju i zaštiti pacijenata

N a j v e ć e dostignuće na izradi i usvajanju d o s a d a š n j i h Nacrta zakona na Skupštini su: Zakon o krivičnom postupku i krivičnoj proceduri, Zakon o zdravstvu i dr. Dinamika donošenja zakona je zadovoljavajuća.

U oblasti medicine ima zastajanja na donošenju zakona. U ovoj oblasti je neophodno da se što pre izrade i usvoje i drugi zakoni kao što je Zakon o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti pacijenata.

ZEHRA ELEZI: Do kraja mandata očekujem da kroz skupštinsku proceduru i usvajanje prodje jos tridesak zakona

S k u p š t i n a Kosova je do sad usvojila 43, a SPGS je potpisao i Proglasio 35 z a k o n a . Dvadeset zakona se nalazi u s k u p š t i n s k o j proceduri, koji će na narednim sednicama Skupštine biti usvojeni. Do kraja mandata očekujem da kroz skupštinsku proceduru i usvajanje prodje jos tridesak zakona. Svi ovi zakoni uradjeni su adekvatno normama Evropskih i Svetskih standarda, a njihova dosledna i praktična primena daje sigurnost građanima, otvara put u Evro-Atlansku integraciju Kosova. Po mom mišljenju najveće dostignuće u oblasti izrade i usvajanja zakona, je prihvatanje parlamentarne rasprave i debate u Skupštini, zatim dijalog i raz-

mena mišljenja po funkcionalnim komisijama, davanje u usvajanje Amandmana, čime zakonodavstvo postiže političku ravnotežu, gde dolazi do suprostavljanja ideja među parlamentarcima i političkih subjekata. Na ovaj način se u Skupštini otvara debata po suštinskim pitanjima gde se na osnovu diskusija dolazi do kvalitetnih promena i rešenja, koja se dalje spovode u delo. Zadovoljna sam dinamikom donošenja i usvajanja zakona. Svi zakoni za sebe predstavljaju prioritet, ma da smatram da su neki zakoni trebali biti ranije usvojeni, kao na primer: Zakon o diskriminaciji i Zakon o zaštiti potrošača, koji je u skupštinskoj proceduri. Što se tiče pitanja zakona, koja se po mom mišljenju moraju što pre usvojiti u Skupštini, predlaćem da se što pre usvoji Zakon o električnoj energiji i što pre dostave Skupštini na razmatranje i usvajanje zakoni: Zakon o penzijama i invalidima rada, starosne dobi ispod 65 godina, čime bi se znatno poboljšala socijalna struktura, Zakon o nestalim osobama, čime bi mnoge osobe stekle pravo na inostrano penzorsko osiguranje, Zakon o radu i radnim odnosima i zakon o sindikatima, kojim bi se radnici zaštitili od zloupotrebe nesavisnih poslodavaca.

MAHIR JACXHILAR: Naši zakoni obavezno trebaju biti u skladu sa zakonima Evropske zajednice

U okviru dosadašnjih velikih rezultata, predloženi Nacrti zakona koji su pripremljeni na principima i procedurama demokratije i ocenom skupštinskih komisija mogu se pohvaliti. U nekim komisijama kao što je skupštinska Komisija za transport i telekomunikacije, Nacrti zakona su prošli kroz javnu raspravu, ocenjivani su od strane eksperata i na kraju su formirani u dotičnoj komisiji. Posle svih ovih procedura u svom najboljem obliku predati su

Funkcionalnoj komisiji. Na žalost zakoni koji su do sada usvojeni, da li zbog manjkavnosti ili nedovoljnog poznavanja dotične oblasti, su uticali na zakonsku neefikasnost. U stvari zakoni nakon usvajanja trebaju biti popraćeni i kontrolisani. Zakoni trebaju s vremena na vreme biti ponovo ocenjivani i po potrebi trebaju podleći promenama. Da bi se ovo ostvarilo po meni treba se uspostaviti čvršća saradnja između opštinskog i centralnog rukovodstva.

Ako se uzme u bozir da je Skupština Kosova još mlada u svom postojanju, da je višepartijska demokratija i višepartijska organizovanost tek u začecu, nepostojanje kancelarija za poslanike za normalan rad, do sadašnja dinamika usvajanja zakona više je nego uspešna. Uporedo sa poboljšanjem baze rada Skupštine i poslaničkih uslova, poboljšaće se i dinamika opšteg rada Skupštine. Sa usvajanjem većeg broja zakona ubuduće će morati i Skupština biti više angažovana.

Period koji je ispred nas je veoma važan za Kosovo, jer uporedo sa dokumentom o standardima i posle rešavanja konačnog statusa Kosova, pošto želimo biti uključeni u Evropsku zajednicu, naši zakoni obavezno trebaju biti u skladu sa zakonima Evropske zajednice.

Za stabilnost i blagostanje važno je da se ekonomski i finansijski ojačamo, trebamo biti samokritični, trebaju se smanjiti carinski porezi, trebaju se usvajati što pre zakoni koji će obezbediti veća ulaganja i nova radna mesta.

Da bi se integrisale zajednice i da se ne bi ponavljali dosadašnji problemi, trebaju se doneti zakoni o jezicima. Izgradnjom stambenih zgrada i kuća i

dodelu kredita, zakoni bankarskog sistema se trebaju takodje što pre pripremiti i usvojiti.

Uporedo sa zakonima o gradnji, planiranju i životnoj okolini, zakoni o očuvanju istorijskih objekata treba imati prioritet, sigurnost na radu, zdravstvena sigurnost, penzijska i druga prava radnika trebaju se zaštititi zakonom, što je veoma važno za sve nas i zato oni trebaju imati prioritet.

ČLANOVI PARLAMENTARNE KOMISIJE ZA ZAJEDNICE POSETILI LJIJPLJAN I JANJEVO Zalaganje za nastavu u zajedničkim školama

Komisija za prava i interese zajednica Skupštine Kosova danas je posetila skupštinu opštinu Ljijpljan i varošicu Janjevo. U centru pažnje ove posete bio je položaj zajednica, naročito posle nemira 17. i 18. marta. U razgovoru sa rukovodećim strukturama opštine predvođenih od g.đevat Oluri rečeno je da oko 85. hiljada stanovnika koliko ukupno ima ova opština, 8. hiljada su Srbi, 2. hiljada Haškalijske i Romi i 400 Hrvata. Do martovskih događaja bili su postignuti zadovoljavajući rezultati u integraciji zajednica u sve segmente života i institucije, ali nakon toga kod srpske zajednice je ispoljena tendencija povlačenja iz institucija i neizvesnost u kretanju. Opštinski subjekti čine stalne napore da se integracija Srba i svih drugih zajednica u kosovske institucije ostvari u potpunosti, ali to u mnogome zavisi od njihove volje.

U ovim krajevima prisutni su i slučajevi odvijanja nastave u odvojenim prostorijama uprkos naporima da se nastava izvodi u zajedničkim školama. Posle revnosnog rada postignut je dogovor da se u gradu Ljijpljan izgradi zajednička škola, za čije podizanje je potrebno 160. hiljada evra, a do sada je već obezbeđeno 150. hiljada. Pripadnici nesprijskih zajednica su tražili da se u okviru poboljšanja položaja manjina radi istim kriterijumima, odnosno da sve zajednice uživaju podjednaku podršku bez ikakvih favorizovanja, pa čak i buđet da se raspodeli prema procentu stanovništva. Traženo je da se više radi na izgradnji i obnovi kuća haškalijske zajednice, čiji je položaj nakon rata bio veoma težak, jer oni nemaju poljoprivrednih dobara.

Stvorila se zakonska osnova, istražuju putevi obezbedjivanja sredstava

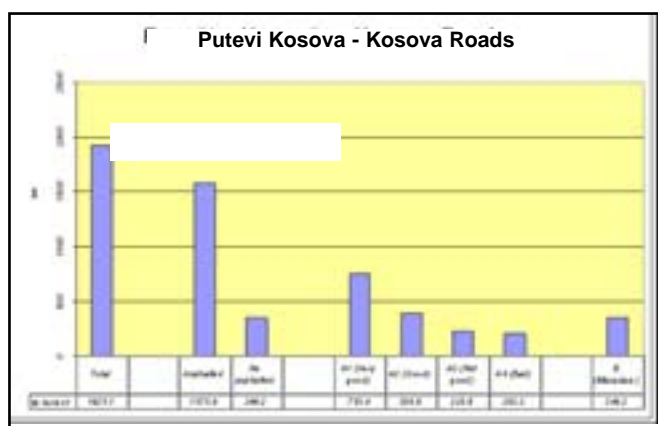
Na osnovu obavljene studije od "Roughton-International" proizilazi da su godišnje potrebe za održavanje postojeće mreže 14.275.000 evra, dok su u svrhu rehabilitacije postojećih magistralnih i regionalnih puteva potrebna sredstva od 48.103.000 evra. – Od posebnog je značaja razvoj putne infrastrukture nivoa transbalkanskih autoputeva, jer Kosovo nije povezano sa nijednim koridorom Balkanskog transporta

Dalji privredni razvoj Kosova je usko povezan sa izgradnjom putne infrastrukture. Održavanje postojećih i izgradnja novih puteva, prema savremenim standardima – s pravom se smatra jednim od najznačajnijih stubova napretka u svim privrednim oblastima. Imajući to u vidu, kako Vlada, takodje i Skupština Kosova su preduzele korake radi uspostavljanja u pravi kolosek ovog životnog segmenta sadašnjosti i budućnosti Kosova, stvarajući i zakonski osnov na bazi čega bi se razvijala putna infrastruktura. Skupština Kosova je, januara ove godine, usvojila Zakon o drumskom saobraćaju, na koji je Koalicija "Povratak" podnela mociju, zbog čega isti još uvek nije potpisan. U cilju rasvetljavanja ovih pitanja, razgovarali smo sa direktorom Uprave puteva Kosova, g.-djom **Kaqusha Jashari** i sa rukovodiocem Departmana putne infrastrukture u Ministarstvu transporta i telekomunikacija, g.-dinom **Ramë Qupeva**.

Na pitanja – Na koji način se Zakon o putevima odražava u oblasti putne infrastrukture na Kosovu, da li je odredbama važećeg zakona na odgovarajući način regulisano pitanje puteva? – **Kaqusha Jashari** naglašava da je Zakon o putevima usvojen maja 2003.

godine. Ovim Zakonom izvršena je kategorizacija puteva na magistralne i regionalne puteve, za koje je nadležno Ministarstvo transporta i telekomunikacija, kao i na lokalne puteve, koji spadaju pod nadležnošću skupština opština. Pomenutim zakonom su obuhvćeni svi segmenti putnog administriranja u celini, ali, na osnovu istog, moraju se doneti administrativne naredbe, koje uređuju i konkretizuju posebne oblasti, kao što su: vanredan prevoz (transport), naplata nadoknade korišćenja putnog pojasa, merenje osovinskog tereta i gabarit transportnih sredstava, koje još uvek nisu donete od strane MTTK.

Administrativnim uputstvom o Upravi puteva, koje je doneto od strane MTTK, utvrđjena je odgovornost

za implementaciju ugovora za održavanje, rehabilitaciju i izgradnju puteva, dok će se segmenat inspekcije pri Ministarstvu o putevima tek formirati.

S druge strane, na pitanja – Iz kojih se izvora finansira asfaltiranje novih puteva i njihova opravka, da li su dovoljna postojeća sredstva za izgradnju puteva prema najakutnijim potrebama i na koji način razmišljate da iznalazite dugoročno rešenje finansiranja izgradnje puteva? – **Kaqusha Jashari** ističe da se letnje i zimsko održavanje, rehabilitacija, kao i signalizacija, te izgradnja regionalnih i magistralnih puteva – finansiraju od Konsolidovanog budžeta Kosova. Medjutim, ta sredstva nisu dovoljna. U toku tri posleratne godine, održavanje i rehabilitacija je realizovana od međunarodnih donacija, na bazi Grant – projekta, pri čemu je bila obuhvaćena i tehnička pomoć za Upravu puteva. U buduće se ne mogu očekivati donacije, nego se moraju obezbediti sopstveni izvori za ovu delatnost, kao i u drugim zemljama. Prihodi se moraju obezbediti od određenih nadoknada od prodaje naftnih derivata i gasa, nadoknada za korišćenja puteva, korišćenje putnog pojasa, vanrednog prevoza i td.

U vezi sa ovim pitanjem, g.-din **Ramë Qupeva** pojašnjava da mreža magistralnih i regionalnih puteva Kosova ima 1934 km, od kojih 647 km su magistralni putevi, 1287 km su regionalni putevi, kao i 256 mostova na toj putnoj mreži, koja spada u

nadležnost Ministarstva transporta i telekomunikacija.

Ovim Zakonom su veoma jasno definisane odgovornosti i zadaci MTTK-a, ali i skupština opština. Ovaj zakon predstavlja okvir na osnovu kojeg će se, sekundarnim zakonodavstvom, dopuniti i ostala zakonska pitanja, koja se odnose na putnu infrastrukturu. Do sada je MTTK usvojilo i Administrativnu naredbu u vezi nadležnosti i odgovornosti Uprave puteva, dok je Administrativna naredba o održavanju i korišćenju putnog pojasa pripremljena i uskoro se očekuje i njeno potpisanje, naglašava Ramë Qupeva.

Nije bilo mogućnosti za realizaciju kapitalnih investicija u izgradnji novih puteva

Govoreći oko pitanja kakva je perspektiva izgradnje puteva u postojećim zakonskim i materijalnim okolnostima radi stvaranja jedne prave infrastrukture na Kosovu, koja bi bila u funkciji privrednog razvoja Kosova, ali i njegovo priključenje u putnoj mreži Evrope, Kaqusha Jashari je izrazila nadu da će se u budućnosti pridati veći značaj planiranju i projektiranju puteva, kako održavanju takodje i izgradnji novih. Na osnovu strategije privrednog razvoja treba usaglasiti i strategiju razvoja putne mreže. Od posebnog je značaja razvoj putne infrastrukture nivoa transbalkanskih autoputeva, jer, Kosovo nije povezano nijednim saobraćajnim koridorom Balkana. Za nas je od većeg značaja koridor Durrës – Kukës – Prishtinë – Merdare (Drač – Kukeš – Priština – Merdare).

Izgradnja novih puteva kao i rehabilitacija postojećih magistralnih i regionalnih puteva obavlja se, uglavnom, sredstvima iz Konsolidovanog budžeta Kosova, naglasio je Ramë Qupeva. Odvajanje finansijskih sredstava iz Konsolidovanog budžeta Kosova za putnu infrastrukturu do sada je izvršeno u zavisnosti od iznosa budžetskih sredstava, ali, ne na osnovi realnih potreba i ispunjen je samo jedan manji dio potreba za investicije u putnoj infrastrukturi.

Imajući u vidu nedostatak potrebnih finansijskih sredstava bili smo prinudjeni da se ograničimo samo na održavanje postojeće putne mreže i nije bilo mogućnosti da se izvrše kapitalne investicije u novim putevima. Na suprot činjenici da sadašnji način financiranja u putnoj infrastrukturi ne garantuje sigurnost i kvalitet, MSPT zajedno sa Svetskom bankom izvršila je studij u vezi daljeg finansiranja u putnoj infrastrukturi, kao i za iznos koji bi, korisnici infrastrukture, trebali platiti za korišćenje putne mreže.

Na bazi tog studija, obavljenog od strane

Bez sigurnih izvora ne može se planirati ni obično održavanje puteva niti izgradnja novih. Zakonom o putevima podeljena je odgovornost na osnovu kategorizacije puteva, ali, u slučajevima kada se pojavljuje učešće u finansiranju od zajednica kao i od opštinskih skupština, Ministarstvo za transport učestvuje u finansiranju i lokalnih puteva, bez obzira što je to odgovornost opština, naglašava Kaqusha Jashari.

"Roughton-internacional", proizilazi da godišnje potrebe za održavanje putne mreže su 14.275.000, dok, za potrebe rehabilitacije postojećih magistralnih i regionalnih puteva potrebni su 48.103.000 €. Drugi predlog iz ovog studija je i formiranje Borda za puteve kao i Fonda za puteve, kako bi se obezbedili potrebni fondovi za uredno održavanje magistralnih i regionalnih puteva, naglasio je Qupeva.

Koridor Merdare – Prizren – Drač smatra se kao jedna celina

U vezi stim, koliko su angažovani kosovski subjekti u projekat izgradnje autoputa Merdare – Prizren – Durrës, Kaqusha Jashari je naglasila da za ovaj koridor je izvršen studij o ekonomskoj i tehničkoj opravdanosti od radne grupe raznih stručnjaka, organizovanog od Direkcije puteva.

Na bazi tog studija Ministarstvo saobraćaja i telekomunikacija objavila je tender za projektiranje segmenta koridora na Kosovu i sada je u fazi izbora projektanske firme. Nakon izbora projektanta treba koordinirati institucionalne aktivnosti na Kosovu i u Albaniji radi usaglašenja uslova iz projekta, jer koridor treba se smatrati kao jedna celina. Kako postoji politički koncenzus, obiju strana, o potrebi za koridorom, koji će omogućiti privredni stabilni razvoj i u regionu, takodje, potreban je i zajednički koncenzus za stručna i tehnička pitanja. Naglasio bih i to da Zakon o koncesijama, koji je u fazi izrade i usvajanja, će omogućiti bržu realizaciju ovog projekta naglasila je Kaqusha Jashari.

U vezi tog pitanja, Ramë Qupeva je naglasio da ovaj projekat će biti finansiran iz sredstava Konsolidovanog budžeta Kosova, dok, što se tiče izvršenja i izgradnje ostaje da kosovske institucije u saradnji sa Finansijskim međunarodnim entitetima, ili kroz koncesije, rade kako bi najznačajniji projekat putne infrastrukture bude realizovan, jer Konsolidovani budžet Kosova nema mogućnosti finansiranja.

Shefqet Rexhepi

Evidencija zakona prosleđenih i usvojenih u Skupštini Kosova

Bir.	Naziv zakona	Sponzor	Bir. i datum prijema	Dl.dostavljanja poslanicima	Prvo Razmatranje	Drugo Razmatranje	Bir. i datum Usvajanja	Dl.Dostavljanja SPGS	Uredba Bir. i dt. Proglašenja SPGS
1.	Zakon o metodologiji određivanja nivoa osnovnih perzija	Vlada Kosova	2002/1 03.06.2002	14.06.2002	27.06.2002	04.07.2002	2002/1 04.07.2002	08.07.2002	2002/15 26.07.2002
2.	Zakon o osnovnom i srednjom obrazovanju	-/-	2002/2 20.06.2002	24.06.2002	11.07.2002	25.07.2002	2002/2 25.07.2002	18.10.2002	2002/19 31.10.2002
3.	Zakon o visokom obrazovanju	-/-	2002/3 20.06.2002	24.06.2002	11.07.2002	25.07.2002	2002/3 25.07.2002	18.10.2002	2003/14 12.05.2003
4.	Zakon o hipoteci	-/-	2002/4 26.08.2002	27.08.2002	26.09.2002	17.10.2002	2002/4 17.10.2002	21.10.2002	2002/21 20.12.2002
5.	Zakon o osnivanju registra za prava na nepokretnu imovinu	-/-	2002/5 05.09.2002	11.09.2002	26.09.2002	17.10.2002	2002/5 17.10.2002	21.10.2002	2002/22 20.12.2002
6.	Zakon o spoljno- trgovinskoj aktivnosti	-/-	2002/6 16.09.2002	17.09.2002	10.10.2002	27.11.2002 08.05.2003	2002/6 08.05.2003	06.12.2002 09.05.2003	2003/15 12.05.2003
7.	Zakon o telekomunikacijama	-/-	2002/7 02.10.2002	16.10.2002	31.10.2002	04.12.2002 08.05.2003	2002/7 08.05.2003	10.12.2002 09.05.2003	2003/16 12.05.2003
8.	Zakon o zaštiti životne sredine	-/-	2002/8 02.10.2002	11.10.2002	31.10.2002	16.01.2003	2002/8 16.01.2003	10.02.2003	2003/9 15.04.2003
9.	Zakon o inspektorijatu rada	-/-	2002/9 08.10.2002	18.10.2002	07.11.2002	19.12.2002	2002/9 19.12.2002	10.02.2003	2003/4 21.02.2003
10.	Zakon o šumama	-/-	2002/10 29.10.2002	30.10.2002	04.12.2002	13.02.2003	2003/3 13.02.2003	25.02.2003	2003/6 20.03.2003
11.	Zakon o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti	-/-	2002/11 19.12.2002	19.12.2002	09.01.2003	23.01.2003 08.05.2003	2003/2 08.05.2003	10.02.2003 09.05.2003	2003/17 12.05.2003
12.	Zakon o smenu	-/-	2003/1 10.01.2003	10.01.2003	13.02.2003	20.03.2003	2003/5 20.03.2003	25.03.2003	2003/10 15.04.2003
13.	Zakon o likvidaciji i reorganizaciji pravnih lica u stečaju	-/-	2003/2 15.01.2003	16.01.2003	13.02.2003	13.03.2003	2003/4 13.03.2003	25.03.2003	2003/7 14.04.2003

Bir.	Naziv Zakona	Sponzor	Bir. i datum prijema	Dl.dostavljanja Poslanicima	Prvo Razmatranje	Drugo Razmatranje	Bir. i datum Usvajanja	Dl.Dostavljanja SPGS	Uredba Bir. i dt. Proglašenja SPGS
14.	Zakon o uspostavljanju porcaza na nepokretnu imovinu	Vlada Kosova	2003/3 16.01.2003	17.01.2003	27.03.2003	17.04.2003	2003/8 17.04.2003	23.04.2003	Kao Uredba UNMIK-a 2003/29 (05.05.2003)
15.	Zakon o bibliotekama	-/-	2003/4 21.01.2003	22.01.2003	27.02.2003	04.04.2003	2003/6 04.04.2003	11.04.2003	2003/19 23.06.2003
16.	Zakon o arhivskoj građi i arhivima	-/-	2003/5 21.01.2003	22.01.2003	27.02.2003	17.04.2003	2003/7 17.04.2003	23.04.2003	2003/20 23.06.2003
17.	Zakon o poljoprivrednim zajednicama	-/-	2003/6 14.03.2003	17.03.2003	17.04.2003	15.05.2003	2003/9 15.05.2003	19.05.2003	2003/21 23.06.2003
18.	Zakon o putevima	-/-	2003/7 27.03.2003	28.03.2003	24.04.2003	29.05.2003	2003/11 29.05.2003	06.06.2003	2003/24 27.06.2003
19.	Zakon o veštackim dobrihvima	-/-	2003/8 04.04.2003	07.04.2003	24.04.2003	22.05.2003	2003/10 22.05.2003	26.05.2003	2003/22 23.06.2003
20.	Krivioni zakon Kosova	UNMIK, Vlada Kos	2003/9 11.04.2003	11.04.2003		08.05.2003		12.05.2003	2003/25 06.07.2003
21.	Zakon o krivionom postupku Kosova	UNMIK, Vlada Kos	2003/10 11.04.2003	11.04.2003		08.05.2003		12.05.2003	2003/26 06.07.2003
22.	Zakon o Uvidu u službeni dokumenta	Vlada Kosova	2003/11 05.05.2003	06.05.2003	22.05.2003	26.06.2003	2003/12 26.06.2003	17.10.2003	2003/32 06.11.2003
23.	Zakon o popisu stanovništva, domaćinstva, stanova ...	-/-	2003/12 05.05.2003	06.05.2003	22.05.2003	11.07.2003	2003/14 11.07.2003	15.12.2003	
24.	Zakon o javnim nabavkama na Kosovu	-/-	2003/13 06.05.2003	07.05.2003	29.05.2003	11.09.2003	2003/17 15.01.2004	21.01.2004	2004/3 09.02.2004
25.	Zakon o izmeni i dopuni zakona 2002/5 o osniv.registra nezdravnina	-/-	2003/14 06.05.2003	07.05.2003	29.05.2003	26.06.2003	2003/13 26.06.2003	16.07.2003	2003/27 18.08.2003
26.	Zakon o prostornom planiranju	-/-	2003/15 07.05.2003	08.05.2003	05.06.2003	03.07.2003	2003/14 03.07.2003	16.07.2003	2003/30 10.09.2003
27.	Zakon o semi socijalne pomoći	-/-	2003/16 07.05.2003	08.05.2003	05.06.2003	11.07.2003	2003/15 11.07.2003	25.07.2003	2003/28 18.08.2003
28.	Zakon o medicinskim proizvodima i medicinskoj opremi	-/-	2003/17 04.06.2003	05.06.2003	18.09.2003	04.12.2003	2003/24 04.12.2003	27.01.2004	
29.	Zakon o mli i mličnim derivatima	-/-	2003/18 12.06.2003	12.06.2003	26.06.2003 imeno Vlade	/	/	/	/
30.	Zakon o poštanskim uslugama	-/-	2003/19 20.06.2003	20.06.2003	11.07.2003	09.10.2003	2003/18 09.10.2003	04.11.2003	2003/37 17.12.2003
31.	Zakon o bezbed. na radu, zdravstv.noj zaštiti i radnom ambijentu	-/-	2003/20 24.06.2003	01.07.2003	04.09.2003	09.10.2003	2003/19 09.10.2003	15.10.2003	2003/33 06.11.2003

Br.	Naziv Zakona	Sponzor	Br. i datum prijema	Dt. dostavljanja Poslasticima	Prvo Razmatranje	Drugo Razmatranje	Br. i datum Usvajanja	Dt. Dostavljanja SPGS	Uredba Br. i dt. Proglašenja SPGS
32.	Zakon o izmenama i dopunama zakona 2002/9 o inspekciji rada	Vlada Kosova	2003/21 24.06.2003	30.06.2003	04.09.2003 ne usvaja se	/	/	/	/
33.	Carinski zakon Kosova	UNMIK Vlada Kos	2003/22 24.06.2003	27.06.2003		11.07.2003		14.07.2003	Kao Uredba UNMIK-a 2004/1 20.05.2004
34.	Zakon o penzijama za ograničenu sposobnost	Vlada Kosova	2003/23 03.07.2003	04.07.2003	11.09.2003	06.11.2003	2003/23 06.11.2003	19.11.2003	2003/40 17.12.2003
35.	Zakon o sanitarnoj inspekciji	-/-	2003/24 03.07.2003	07.07.2003	18.09.2003	06.11.2003	2003/22 06.11.2003	19.11.2003	2003/39 17.12.2003
36.	Zakon o izmeni i dopuni zakona 2003/2 o upravljanju javnim finans.	-/-	2003/25 24.07.2003	23.07.2003	23.09.2003	23.10.2003	2003/21 23.10.2003	06.11.2003	2003/38 17.12.2003
37.	Zakon o pesticidima	-/-	2003/26 05.09.2003	08.09.2003	23.09.2003	16.10.2003	2003/20 16.10.2003	06.11.2003	2003/35 08.12.2003
38.	Zakon o sportu	-/-	2003/27 24.09.2003	26.09.2003	16.10.2003	20.11.2003	2003/24 20.11.2003	03.12.2003	
39.	Zakon protiv diskriminacije	-/-	2003/28 26.09.2003	30.09.2003	30.10.2003	19.02.2004	2004/3 19.02.2004	Prigovor "Povratak"	
40.	Zakon o ravnopravnosti polova	Komisa za ravnopravnost polova	2003/29 29.09.2003	30.09.2003	23.10.2003	19.02.2004	2004/2 19.02.2004	25.02.2004	
41.	Zakon o katastru	Vlada Kosova	2003/30 08.10.2003	10.10.2003	23.10.2003	04.12.2003	2003/25 04.12.2003	14.01.2004	2004/4 18.02.2004
42.	Zakon o zdravstvu	-/-	2003/31 16.10.2003	17.10.2003	13.11.2003	19.02.2004	2004/4 19.02.2004	Prigovor "Povratak"	
43.	Zakon o putnom prevozu	-/-	2003/32 29.10.2003	30.10.2003	20.11.2003	15.01.2004	2004/1 15.01.2004	Prigovor "Povratak"	
44.	Regulativa o saradnji sa Krivicnim tribunalom u Hagu	-/-	21.11.2003	21.11.2003	18.12.2003	19.02.2004	19.02.2004	Prigovor "Povratak"	
45.	Zakon o Privrednoj komori Kosova	Vlada Kosova	2003/33 24.11.2003	26.11.2003	11.12.2003	28.04.2004	2004/7 28.04.2004	10.05.2004	
46.	Zakon o odebravanju Godišnjeg budžeta Kosova za 2004 god.	-/-	2003/34 26.11.2003	27.11.2003	04.12.2003	22.12.2003	2003/27 22.12.2003	23.12.2003	Kao Uredba UNMIK-a 2004/4 20.05.2004
47.	Zakon o trgovini naftom i naftnim proizvodima	-/-	2003/35 03.12.2003	05.12.2003	22.01.2004	17.03.2004	2004/5 17.03.2004	29.03.2004	
48.	Zakon o kinematografiji Kosova	-/-	2003/36 30.12.2003	30.12.2003	22.01.2004				

Br.	Naziv Zakona	Sponzor	Br. i datum prijema	Dt. dostavljanja Poslasticima	Prvo Razmatranje	Drugo Razmatranje	Br. i datum Usvajanja	Dt. Dostavljanja SPGS	Uredba Br. i dt. Proglašenja SPGS
49.	Zakon o rasadnom materijalu	Vlada Kosova	2004/1 12.01.2004	13.01.2004	01.04.2004	29.04.2004	2004/13 29.04.2004	10.05.2004	
50.	Zakon o transportu opasnih materija	-/-	2004/2 22.01.2004	23.01.2004	19.02.2004	01.04.2004	2004/6 01.04.2004	15.04.2004	
51.	Zakon o turističkoj i ugostiteljskoj delatnosti	-/-	2004/3 11.02.2004	13.02.2004	01.04.2004				
52.	Zakon o proizvođačima	-/-	2004/4 11.02.2004	16.02.2004	01.04.2004				
53.	Zakon o Nacionalnom parku Prokletije	-/-	2004/5 23.02.2004	25.02.2004					
54.	Zakon o energiji	Komisa za trgovinu i industriju	2004/6 02.03.2004	03.03.2004	01.04.2004	29.04.2004	2004/8 29.04.2004	20.05.2004	
55.	Zakon o regulativi energije	-/-	2004/7 02.03.2004	03.03.2004	01.04.2004	29.04.2004	2004/9 29.04.2004	20.05.2004	
56.	Zakon o električnoj energiji	-/-	2004/8 02.03.2004	03.03.2004	01.04.2004	29.04.2004	2004/10 29.04.2004	20.05.2004	
57.	Zakon o memim jedinicama	Vlada Kosova	2004/9 03.03.2004	04.03.2004	01.04.2004	29.04.2004	2004/11 29.04.2004	20.05.2004	
58.	Zakon o standardizaciji	-/-	2004/10 03.03.2004	04.03.2004	01.04.2004	29.04.2004	2004/12 29.04.2004	10.05.2004	
59.	Zakon o međunarodnim finansijskim sporazumima	-/-	2004/11 03.03.2004	04.03.2004	01.04.2004	08.05.2004	2004/14 08.05.2004	10.05.2004	
60.	Zakon o zaštiti potrošača	-/-	2004/12 02.04.2004	06.04.2004	29.04.2004				
61.	Zakon o izgradnji	-/-	2004/13 13.04.2004	14.04.2004	29.04.2004				
62.	Zakon o veterinarstvu	-/-	2004/14 21.04.2004	23.04.2004					
63.	Zakon o pripravnosti za vanredne situacije	-/-	2004/15 23.04.2004	27.04.2004					
64.	Zakon o Akademiji nauka i umetnosti Kosova	Kom. za obrazov. nauku i umetnost	2004/16 14.05.2004	14.05.2004					
65.	Zakon o porezu na licna primanja na Kosovu	Vlada Kosova	2004/17 14.05.2004	14.05.2004					
66.	Zakon o uatralnoj trgovini	-/-	2004/18 14.05.2004	14.05.2004					

Br.	Naziv Zakona	Sponzor	Br. i datum prijema	Dt. dostavljanja Poslasticima	Prvo Razmatranje	Drugo Razmatranje	Br. i datum Usvajanja	Dt. Dostavljanja SPGS	Uredba Br. i dt. Proglašenja SPGS
67.	Zakon o koncesijama	-/-	2004/19 14.05.2004	14.05.2004					
68.	Zakon o porezu na dobit	-/-	2004/20 19.05.2004	20.05.2004					

Prizren